

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU
„MORASKO – RADOJEWO – UMULTOWO” REJON ULICY LEWANDOWSKIEGO
CZĘŚĆ A W POZNANIU

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

MGR INŻ. AGNIESZKA WIECZORKIEWICZ

WSPÓŁPRACA:

MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA - AKUSTYKA

BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, LIPIEC 2018 R./WRZESIEŃ 2018 R.*

*NINIEJSZA PROGNOZA UWZGLĘDNIŁA ZMIANY PROJEKTU MPZP WPROWADZONE W WYNIKU DOKONANYCH UZGODNIEŃ ORAZ UZYSKANYCH OPINII

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1. Informacje wstępne.....	3
1.2. Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3. Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy	4
2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	7
2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	7
2.2. Elementy dziedzictwa kulturowego	7
2.3. Rzeźba terenu	7
2.4. Budowa geologiczna i warunki gruntowe.....	8
2.5. Zasoby naturalne.....	8
2.6. Warunki wodne	8
2.7. Szata roślinna	9
2.8. Zwierzęta.....	10
2.9. Gleby.....	11
2.10. Klimat lokalny	12
2.11. Jakość powietrza atmosferycznego	14
2.12. Klimat akustyczny.....	16
2.13. Jakość wód	16
3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.....	18
4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	19
4.1. Cel opracowania projektu planu	19
4.2. Ustalenia projektu planu	20
4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	22
4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	23
5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	25
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO ..	28
6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	28
6.2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	30
6.3. Oddziaływanie na zasoby naturalne	31
6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta	32
6.5. Oddziaływanie na ludzi	33
6.6. Oddziaływanie na krajobraz	34
6.7. Oddziaływanie na klimat akustyczny	35
6.8. Oddziaływanie na powietrze.....	36
6.9. Oddziaływanie na klimat	37
6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe.....	38
6.11. Oddziaływanie na dobra materialne	38
6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.....	38
6.13. Oddziaływanie transgraniczne	39
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	39
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP. 40	40
9. WNIOSKI I STRESZCZENIE.....	40

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granice obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Geologia
3. Zasięgi oddziaływania hałasu samochodowego w porze dziennie-wieczornonocnej (LDWN) i porze nocnej (LN) – w stanie istniejącym w roku 2017
4. Dokumentacja fotograficzna obszaru opracowania
5. Projekt mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu – etap procedury planistycznej – wyłożenie do publicznego wglądu
6. Oświadczenie

1. WPROWADZENIE

1.1 Informacje wstępne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu.

Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XXVII/203/IV/2003 Rady Miasta Poznania z dnia 9 września 2003 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” w Poznaniu. Wspomniana powyżej uchwała dopuszcza odrębne opracowanie i uchwalanie planów dla poszczególnych części obszaru „Moraska – Radojewa – Umultowa”.

Granica przedmiotowego projektu planu obejmuje tereny zlokalizowane w północnej części miasta Poznania (w obrębie Moraska), rozciągające się na obszarze położonym między ul. F. Jaśkowiaka (sąsiadującą z obszarem projektu mpzp od strony północnej), ul. Naramowicką (graniczącą z obszarem projektu mpzp od strony wschodniej) oraz ul. Huby Moraskie (sąsiadującą z analizowanym obszarem od strony południowo-zachodniej). Szczegółowy przebieg granic obszaru, dla którego sporządzono projekt mpzp, przedstawiono na załączniku graficznym do niniejszego opracowania (załącznik nr 1). Powierzchnia obszaru objętego sporządzeniem planu miejscowego wynosi ok. 56 ha.

1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. W myśl powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Zgodnie z art. 51 ust. 1, organ opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu planu miejscowego wskazują również zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zgodnie z którymi wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi element procesu sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jej głównym celem jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu różnych form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu – pismem WOO-III.411.115.2018.AM.1 z dnia 11.04.2018 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu – pismem NS-52/3-100/18 z dnia 22.03.2018 r.

1.4. Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Krygowski B., *Geografia fizyczna Niziny Wielkopolskiej, Cz. I Geomorfologia*, PTPN, Wydz. Mat.-Przycz., Komitet Fizjograficzny, Poznań 1961,
- *Wśród zwierząt i roślin*, Kronika Miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002,
- Matuszkiewicz A., *Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011,
- *Przyroda miasta Poznania*, Urząd Miasta Poznania Wydział Ochrony Środowiska, Poznań 2009,
- Atlas geochemiczny Poznania i okolic, 1:100 000; Lis J., Pasieczna A.; Warszawa 2005.

Materiały kartograficzne:

- mapa ewidencyjna w skali 1: 1000,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., Poznań 2001,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, OPGK Poznań 1992,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – główny użytkowy poziom wodonośny, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa,
- mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 – pierwszy poziom wodonośny, występowanie i hydrodynamika, ark. Poznań (471),
- szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 – Poznań N-33-130-D, Państwowy Instytut Geologiczny, 1990,
- Atlas geologiczno-inżynierski Poznania, Przedsiębiorstwo Badań Geofizycznych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Geodezyjno i Geologiczno-Fizjograficzne, Warszawa, sierpień 2007 r.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2018 r., poz. 799, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405, tekst jednolity z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1073, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2018 r., poz. 142, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2017 r., poz. 2187, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2018 r., poz. 992, tekst jednolity z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminie* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1289, tekst jednolity z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1422, tekst jednolity z późn. zm.),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- Uchwała Nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 03.11.2015 r., poz. 6241),
- Rozporządzenie Nr 39/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 4, poz. 61 z dnia 31 stycznia 2008 r.) – akt archiwalny,
- Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 15.01.2013 r., poz. 508) – akt archiwalny,
- Mapa akustyczna miasta Poznania 2017, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017,
- Dyrektywa Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (96/62/WE),
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- projekt uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, MPU 2018,
- uchwała Nr XXVII/203/IV/2003 Rady Miasta Poznania z dnia 9 września 2003 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” w Poznaniu,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, przyjęte uchwałą Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.,
- Program ochrony środowiska dla miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku, Uchwała Nr LIV/978/VII/2017 Rady Miasta Poznania z dnia 26 września 2017 r.,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2011,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2015, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2016,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016, WIOŚ, Poznań, kwiecień 2017,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017, WIOŚ, Poznań, kwiecień 2018 r.,
- Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2016 /wg badań PIG/,
- Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2017 /wg badań PIG/, www.poznan.wios.gov.pl,
- Klasyfikacja wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2017, poznan.wios.gov.pl,
- Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50000, arkusz Poznań (471), Chmal R., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 1997,

- Objaśnienia do arkusza mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), Biuro Studiów i Badań Hydrogeologicznych i Geofizycznych „HYDROCONSULT” Sp. z o.o., Warszawa 2000,
- Borysiak J., Stachnowicz W., Czepiński K., POZNAŃ OBSZAR MORASKO-RADOJEWO-UMULTOWO OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE DO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ETAP 1, CZĘŚĆ I, OBSZARY ŚRODOWISKOTWÓRCZE I PRZYRODNICZO CENNE WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNEJ OCHRONY, Poznań 2002 r.,
- Czaban A., Mielcarek M., OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego MORASKO–RADOJEWO–UMULTOWO Cz. I Delimitacja obszarów o wiodącej funkcji ekologicznej, Poznań 2003 r.,
- Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania., Moczko A., Wieczorkiewicz A., Zomerska J., Berezowska-Apolinarska K. (współpraca w zakresie akustyki), MPU, Poznań, 2012,
- Bereszyński A., Homan E., *Występowanie bobra europejskiego (Castor fiber Linnaeus, 1758) w Poznaniu*, Nauka Przyroda Technologie, 2007, tom1, Zeszyt 2, Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu,
- Kaczmarski M., Kaczmarek J., Pędziwiatr K., Jakubowska A., Antkowiak M., Konieczna P, Atlas rozmieszczenia płazów na terenie miasta Poznania – narzędzie skutecznej ochrony gatunkowej, Klub Przyrodników Koło Poznańskie, Poznań 2013.

Inne źródła:

- wizja terenowa (październik 2017 r., czerwiec 2018 r.),
- dokumentacja fotograficzna (MPU, październik 2017 r.),
- www.poznan.pios.gov.pl,
- www.gdos.gov.pl,
- mapa SIP ZGiKM GEOPOZ,
- epsh.pgi.gov.pl
- baza.pgi.gov.pl,
- geoserwis.gdos.gov.pl,
- geoportal.gov.pl,
- geoportal.pgi.gov.pl,
- geoportal.kzgw.pl.

Informacje uzyskane z powyższych materiałów źródłowych oraz informacje zebrane podczas przeprowadzonej wizji terenowej pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru w podziale na jego poszczególne komponenty, w tym: rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki podłoża, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby, klimat lokalny. Na podstawie pozyskanych informacji określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód i klimatu akustycznego, a także wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu. Należy jednak zaznaczyć, że przeprowadzenie wizji terenowej w ograniczonym przedziale czasowym, nie pozwoliło na przeprowadzenie inwentaryzacji w sposób wyczerpujący, umożliwiającą zidentyfikowanie wszystkich gatunków występujących w granicach obszaru opracowania.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń planu. Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ORAZ STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar objęty granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu obejmuje tereny położone w północnej części miasta (w obrębie Moraska), o łącznej powierzchni wynoszącej ok. 56 ha. Granicami projektu mpzp objęto tereny rozciągające się na obszarze zlokalizowanym między ul. F. Jaśkowiaka (poza północną granicą projektu planu), ul. Naramowicką (poza wschodnią granicą projektu mpzp), ul. Huby Moraskie (południowo-zachodnia granica obszaru projektu planu) oraz ul. Rumiankową (przebiegającą w dalszej odległości od południowej granicy obszaru projektu planu).

W dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów objętych granicami projektu mpzp wyróżnia się wysoki udział terenów użytkowanych rolniczo (głównie pól uprawnych), którym w mniejszym stopniu towarzyszą tereny nieużytkowane, porośnięte spontanicznie pojawiającą się roślinnością trawiastą. Analizowany obszar obejmuje również tereny zieleni towarzyszącej wodom powierzchniowym, reprezentowanej przez spontanicznie pojawiającą się roślinność o charakterze łąkowym, jak również drzewa i krzewy, tworzące pasy zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie niewielkich cieków. W granicach przedmiotowego obszaru, na terenach zlokalizowanych w części wschodniej (pomiędzy ul. Łopianową i ul. Naramowicką), zlokalizowane są również tereny porośnięte zielenią niską (lokalnie z zakrzewieniami i zadrzewieniami) funkcjonujące w ewidencji jako tereny lasów.

W granicach analizowanego obszaru nie funkcjonuje obecnie jakakolwiek zabudowa. Obsługę komunikacyjną terenów zapewniają fragmenty przebiegającej przez obszar projektu mpzp ul. Huby Moraskie, ul. B. Lewandowskiego, ul. Łopianowej oraz nieliczne drogi gruntowe, umożliwiające obsługę terenów użytkowanych rolniczo. Sieci infrastruktury technicznej reprezentowane są na omawianym obszarze przede wszystkim przez napowietrzne linie elektroenergetyczne NN 220 kV oraz SN (15 kV), biegnące przez obszar projektu planu równolegle do siebie. Niewielka część terenów posiada dostęp do sieci wodociągowej (wzdłuż ul. Huby Moraskie) i sieci telekomunikacyjnej (przebiegającej w ul. B. Lewandowskiego i ul. Huby Moraskie). Duża część z występujących na obszarze projektu mpzp cieków wodnych pełni jednocześnie rolę elementów systemu kanalizacji deszczowej.

Analizowany obszar sąsiaduje przede wszystkim z terenami użytkowymi rolniczo, zlokalizowanymi na obszarze ograniczonym ulicami: F. Jaśkowiaka, Naramowicką, Rumiankową oraz Huby Moraskie. Północno-wschodnia część omawianego obszaru sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, funkcjonującej w rejonie Nowej Wsi Górnej.

2.2. Elementy dziedzictwa kulturowego

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu nie stwierdzono występowania jakichkolwiek obiektów zabytkowych oraz dóbr kultury – w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. W granicach przedmiotowego obszaru nie stwierdzono również obecności zidentyfikowanych stanowisk archeologicznych.

2.3. Rzeźba terenu

Obszar opracowania, wg podziału Polski na jednostki fizycznogeograficzne, położony jest w obrębie makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5)¹, w zasięgu dwóch mezoregionów: Pojezierze Poznańskie (315.51) – część zachodnia oraz Poznański Przełom Warty (315.52) – część wschodnia. Pod względem geomorfologicznym analizowany obszar obejmuje tereny zlokalizowane w zasięgu równiny sandrowej (tereny w części południowej), jak również tereny położone w zasięgu formy pochodzenia lodowcowego – morenowych pagórków akumulacyjnych (część północna).

Rzędne terenu w obrębie przedmiotowego obszaru wahają się w granicach od 88-120 m n.p.m. Najwyższymi rzędnymi charakteryzują się tereny położone w części północno-zachodniej (118-120 m n.p.m.), natomiast najniższe rzędne notowane są w rejonie przebiegającej poza granicami

---

¹ Kondracki J., *Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994

projektu planu ul. Naramowickiej, w rejonie wschodniej granicy obszaru opracowania (88-90 m n.p.m.).

2.4. Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Zgodnie z informacjami zobrazowanymi na mapie geologicznej (obejmującej swym zasięgiem obszar projektu planu)², budowa utworów czwartorzędowych występujących na przedmiotowym obszarze jest zróżnicowana w niewielkim stopniu.

W części północnej (szczególnie północno-zachodniej) oraz na południowych krańcach obszaru objętego projektem mpzp utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez piaski i żwiry moren czołowych. W części centralnej dominują natomiast piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego I (faza poznańska zlodowacenia bałtyckiego). Poziom sandrowy I (90-76 m n.p.m.) jest najwyższym poziomem morfologicznym powierzchniowych osadów wodnolodowcowych³. W zasięgu terenu zlokalizowanego w części wschodniej (obejmującego obniżenie terenu w rejonie ul. Naramowickiej) występują natomiast holocenijskie namuły piaszczyste den dolinnych.

Zgodnie z posiadanymi informacjami, utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez plioceńskie iły i mułki (miejscami piaski) oraz występujące pod nimi mioceńskie piaski, mułki, iły i węgiel organiczny.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Atlasie geologiczno-inżynierskim, w którym dokonano oceny warunków geologiczno-inżynierskich na terenie Poznania⁴, na głębokości 1 m p.p.t. występują przede wszystkim osady moren czołowych (piaski różnej granulacji, żwiry oraz gliny), osiągające miąższość kilkunastu metrów. Lokalnie, na głębokości ok. 1 m p.p.t., występują namuły, gytie, pyły i torfy, miejscami z przewarstwieniami pyłów, piasków i piasków próchnicznych (holocenijskie osady organiczne oraz osady den dolinnych i starorzeczy). Osady moren czołowych dominują również na głębokości 2 m p.p.t. W części zachodniej występują plejstocenijskie gliny zwałowe (gliny, piaski gliniaste z domieszką kamieni i przewarstwieniami piasków), natomiast w części południowo-zachodniej występują osady wodnolodowcowe (piaski różnej granulacji oraz żwiry). Podobna sytuacja dotyczy charakterystyki utworów występujących na głębokości 4 m p.p.t.

Warunki budowlane w granicach obszaru objętego projektem mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu są zróżnicowane. W obrębie terenów zlokalizowanych w zachodniej, północno-zachodniej oraz północno-wschodniej części analizowanego obszaru – z uwagi na występowanie gruntów słabonośnych oraz występowanie wody podziemnej do głębokości 2 m – warunki budowlane określa się jako mało korzystne. Lokalnie, w części północno-zachodniej (m.in. na terenach położonych w rejonie ul. F. Jaśkowiaka), warunki budowlane określa się jako niekorzystne (tereny podmokłe). Na niewielkim obszarze obejmującym tereny zlokalizowane w części centralnej warunki budowlane określane są natomiast jako korzystne lub mało korzystne, w zależności od poziomu występowania wód podziemnych (występują tu taj grunty nośne).

2.5. Zasoby naturalne

Obszar objęty granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu położony jest częściowo w zasięgu granic udokumentowanego złoża węgla brunatnego – Naramowice⁵. Analizowany obszar położony jest natomiast poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych⁶.

2.6. Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje tereny przez które przepływają niewielkie ciekі, będące dopływami rzeki Warty. Ciekі te – podobnie jak większość cieków przepływających przez tereny Moraska⁷ – charakteryzują się dużą zmiennością przepływu w ciągu roku. Wysokie przepływy notowane są przede wszystkim w okresie wiosennym, natomiast przepływy bardzo niskie występują pod koniec lata. Część z nich okresowo pozostaje sucha.

² szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 471 - Poznań N-33-130-D Państwowy Instytut Geologiczny, 1990

³ na obszarze arkusza Poznań

⁴ jw.

⁵ baza.pgi.gov.pl

⁶ epsz.pgi.gov.pl

⁷ wyjątek stanowi Strumień Różany

Obszar projektu planu położony jest jednocześnie w zasięgu zlewni jednolitej części wód Warta od Różanego Potoku do dopływu z Uchorowa (kod PLRW600021185991), określonej w aktualizacji Planu zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021 jako silnie zmieniona część wód (SZCW) o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych⁸.

Wody podziemne

Zgodnie z informacjami zobrazowanymi na mapie hydrograficznej⁹, obszar objęty granicami projektu mpzp charakteryzuje występowaniem wód gruntowych na różnych głębokościach. W przypadku większości terenów wody gruntowe występują na głębokości ok. 2 m p.p.t. Płytsze występowanie wód gruntowych zaobserwowano w rejonie wschodniej granicy obszaru opracowania, na terenach położonych w sąsiedztwie ul. Naramowickiej. Lokalnie, w obrębie części północno-zachodniej, wody gruntowe mogą występować na głębokościach 2-5 m p.p.t.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie hydrogeologicznej¹⁰, tereny w granicach analizowanego obszaru zlokalizowane są w zasięgu jednostki hydrogeologicznej 1cTr1, w obrębie której głównym użytkowym piętrzem wodonośnym jest mioceński poziom zbiornika wielkopolskiego, zbudowany z piasków (głównie drobnoziarnistych i mułkowatych). Utwory te występują na głębokości od 100 do 150 m p.p.t., a ich miąższość sięga w analizowanym przypadku 20 m. Należy podkreślić, że poziom ten charakteryzuje się bardzo niskim stopniem zagrożenia zanieczyszczeniem z uwagi na izolację poziomu wodonośnego przez nadkład bardzo słabo przepuszczalnych glin i bardzo słabo przepuszczalnych iłów (iły poznańskie).

Cały analizowany obszar znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Zgodnie z posiadanymi informacjami na obszarze projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu nie występują ujęcia wody oraz studnie, dla których wyznaczone zostały strefy ochrony.

2.7. Szata roślinna

Obszar projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu obejmuje tereny stanowiące fragment północnego klina zieleni, w obrębie których szata roślinna reprezentowana jest przez zbiorowiska roślinne, związane przede wszystkim z rolniczym użytkowaniem tych terenów. Większość terenów zlokalizowanych w granicach analizowanego obszaru to tereny pól uprawnych, w obrębie których (poza roślinami uprawnymi) notuje się obecność pospolitych gatunków roślin segetalnych. W granicach analizowanego obszaru występują również tereny charakteryzujące się występowaniem roślinności półnaturalnej (o dużej wartości przyrodniczej), obejmującej kompleksy roślinności bagienno-łąkowej.

Największą wartością przyrodniczą charakteryzuje się roślinność występująca w bezpośrednim sąsiedztwie przepływających przez obszar opracowania wód powierzchniowych, jak również roślinność występująca w obrębie użytków zielonych. W dolinnych obniżeniach cieków występują łągi olszowe *Fraxino-Alnetum* oraz olsy *Carici elngatae-Alnetum.*, natomiast na terenach okresowo podtapianych wykształciły się niewielkie płyty łozowisk *Salicetum cinereae*. Na terenach położonych w rejonie ul. B. Lewandowskiego oraz w południowo-zachodniej części omawianego obszaru – licznie reprezentowane są również płyty łągu dębowo-olszowego *Fraxino-Alnetum*, a w obrębie funkcjonujących tu użytków zielonych (w centralnej części analizowanego obszaru) stwierdzono występowanie m.in. płatów ostrożeńiowych łąk knieciowych *Angelico-Crisetum oleracei*. Wśród roślinności występującej w granicach analizowanego obszaru wspomnieć należy także roślinność porastającą brzegi niewielkich cieków (oraz zbiornika), reprezentowaną przede wszystkim przez szuwały wielkoturzycowe *Caricetum ripariae* oraz trzcinowiska *Phragmitetum communis*.

Analizując charakter szaty roślinnej analizowanego obszaru, należy wspomnieć, iż znaczna część terenów zlokalizowanych w granicach obszaru projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu wskazywana była jako obszar, dla którego postulowano powołanie użytku ekologicznego. Propozycja objęcia tych terenów ochroną wynikała m.in. z występowania cennych zbiorowisk roślinnych, w tym występujących w sąsiedztwie wód powierzchniowych łągów olszowych *Fraxino-Alnetum*, olsów *Carici elngatae-alnetum*, łąk

⁸ osiągnięciem dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego

⁹ mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-130-D Poznań, GEOMAT Sp. z o.o., Poznań 2001

¹⁰ mapa hydrogeologiczna w skali 1:50 000, ark. Poznań (471), wersja cyfrowa

ostrożeńiowych *Angelico-Cirsetum oleracei*, zespołu sitowia leśnego *Scirpetum silvatici*, jak również fitocenozy zbliżonej do nadrzecznej łąki wierzbowej *Salicetum albae*¹¹. Ponadto, wskazywano na szczególną rolę występujących na obszarze opracowania pasowych zadrzewień oraz zbiorowisk krzewiastych, tworzących sieć lokalnych korytarzy ekologicznych, zapewniających łączność z terenami przyrodniczo cennymi, podlegającymi ochronie prawnej.

W granicach przedmiotowego obszaru, w sąsiedztwie terenów użytkowanych rolniczo oraz śródpolnych dróg, występuje również roślinność ruderalna, reprezentowana na obszarze całego Moraska najczęściej przez zbiorowiska takie jak: zespół wrotycza pospolitego *Artemisio vulgaris-Tanacetetum*, pyleńca pospolitego *Berteroetum incanae*, goryczela jastrzębcowatego *Daucopiciridetum hieracoides*, nostrzyków *Melilotetum albo-officinalis* oraz powoju polnego i perzu właściwego *Convolvulo arvensis-Agropyretum repentis*.

Podkreślenia wymaga fakt, iż przedstawione powyżej informacje wskazują jedynie na występowanie najbardziej wartościowych i najbardziej pospolitych zbiorowisk roślinnych, których obecność wskazywano w szczegółowych opracowaniach dotyczących terenów całego Moraska¹².

2.8. Zwierzęta

Obszar objęty granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, z uwagi na jego dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania, a także korzystne (z przyrodniczego punktu widzenia) położenie, charakteryzuje się wysoką – jak na warunki miejskie – różnorodnością występujących tu przedstawicieli fauny.

Na kształtowanie lokalnej różnorodności biologicznej wpływa przede wszystkim charakterystyka analizowanego obszaru, w granicach którego występują siedliska o znacznym stopniu naturalności, w tym m.in. siedliska łąkowe oraz siedliska związane z obecnością wód powierzchniowych (drobne cieki oraz niewielki zbiornik wodny) oraz towarzyszącą im zielenią wysoką. Obecność siedlisk o zróżnicowanej charakterystyce stwarza dogodne warunki do występowania na analizowanym obszarze licznych gatunków rodzimej fauny i flory.

Zwiększeniu lokalnej różnorodności biologicznej sprzyja jednocześnie obecność sieci lokalnych korytarzy ekologicznych, łączących tereny położone w granicach obszaru objętego projektem mpzp z terenami o szczególnej wartości przyrodniczej, zlokalizowanymi w dalszej odległości od jego granic. Należy również podkreślić, iż przedmiotowy obszar stanowi fragment większego kompleksu terenów użytkowanych rolniczo oraz niezabudowanych terenów zieleni otwartej (współtworzących tereny dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”), w obrębie których różnorodność gatunkowa przedstawicieli fauny jest wysoka. Takie sąsiedztwo sprawia, iż możliwość pojawienia się w granicach omawianego obszaru gatunków zwierząt migrujących między terenami dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”, terenami całego północnego klina zieleni, obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty PLH 300001 „Biedrusko” oraz doliną Warty, jest bardzo duża.

Dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów zlokalizowanych w granicach obszaru projektu mpzp sprzyja występowaniu licznych przedstawicieli bezkręgowców, w tym owadów czy mięczaków. Ze względu na ograniczony czas przeprowadzania wizji terenowej, jak również brak szczegółowych informacji w dostępnej literaturze, nie dokonano szczegółowego rozpoznania występujących tu bezkręgowców, niemniej, można wspomnieć o występujących tu przedstawicielach muchówek (*Diptera*), błonkoskrzydłych (*Hymenoptera*) oraz prostoskrzydłych (*Orthoptera*). Obecność różnorodnej roślinności sprzyja również występowaniu na tych terenach przedstawicieli pospolitych gatunków motyli dziennych (*Rhopalocera*). Obecność wód powierzchniowych i towarzyszących im siedlisk wilgotnych sprzyja jednocześnie pojawianiu się na przedmiotowym obszarze pospolitych gatunków ważek (*Odonata*) oraz mięczaków (*Molusca*), w tym m.in. widywanego na obszarze całego miasta ślimaka winniczka (*Helix pomatia*).

W granicach analizowanego obszaru, z uwagi na obecność terenów charakteryzujących się występowaniem siedlisk wilgotnych, a także obecność wód powierzchniowych (sieć niewielkich cieków, niewielki zbiornik), spotkać można również przedstawicieli rodzimych gatunków płazów. W obrębie

¹¹Borysiak J., Stachnowicz W., Czępiński K., POZNAŃ OBSZAR MORASKO-RADOJEWO-UMULTOWO OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE DO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ETAP 1, CZĘŚĆ I, OBSZARY ŚRODOWISKOTWÓRCZE I PRZYRODNICZO CENNE WYMAGAJĄCE SZCZEGÓLNEJ OCHRONY, Poznań 2002 r.,

¹² w tym przede wszystkim opracowania ekofizjograficznego dla obszaru Moraska-Radojewa-Umultowa

niewielkiego stawku przy ul. F. Jaśkowiaka¹³ stwierdzono obecność ropuchy szarej (*Bufo bufo*), żaby trawnej (*Rana temporaria*) oraz żab zielonych (*Rana esculenta complex*). Występujące na obszarze opracowania śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia (wykształcone w formie pasów zieleni towarzyszącej drobnym ciekom) stanowią miejsce migracji i występowania grzebiuszki ziemnej (*Pelobates fuscus*), żaby moczarowej (*Rana arvalis*), traszki zwyczajnej (*Triturus vulgaris*) oraz wspomnianych wcześniej ropuchy szarej (*Bufo bufo*), żaby trawnej (*Rana temporaria*) i żab zielonych (*Rana esculenta complex*).

Na omawianym obszarze stwierdzono również występowanie przedstawicieli rodzimych gatunków gadów, w tym najliczniej widywanej jaszczurki zwinki (*Lacerta agilis*). W granicach analizowanego obszaru pojawiać się może także widywany na terenach dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko” zaskroniec (*Natrix natrix*) oraz padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*), którego obecność stwierdzono na terenach zlokalizowanych poza południową granicą obszaru projektu planu (na ternie Kampusu UAM).

Z uwagi na obecność siedlisk o różnorodnym charakterze (tereny łąkowe, niewielkie ciekii wraz z towarzyszącą roślinnością wysoką, tereny użytkowane rolniczo itd.), obszar objęty granicami projektu mpzp charakteryzuje się występowaniem licznych przedstawicieli rodzimej awifauny. Wśród występujących tu ptaków wskazać można przede wszystkim obecność gatunków związanych z funkcjonowaniem terenów otwartych oraz śródpolnych zadrzewień i zakrzewień, w tym chociażby gąsiora (*Lanius collurio*), trznadła (*Emberiza citrinella*), pierwiosnka (*Phylloscopus collybita*) i dzwońca (*Carduelis chloris*). Poza często widywanymi na terenie miasta gatunkami, takimi jak sroka (*Pica pica*), kos (*Turdus merula*), zięba (*Fringilla coelebs*), czy też mazurek (*Passer montanus*), na terenach całego Moraska zaobserwować można również gatunki ptaków szponiastych, m.in. myszołowa zwyczajnego (*Buteo buteo*) i błotniaka stawowego (*Circus aeruginosus*), a także przedstawicieli rodzimych gatunków sów. Czasowo w granicach analizowanego obszaru pojawiać się mogą również żurawie (*Grus grus*).

Wśród przedstawicieli ssaków na przedmiotowym obszarze również występują gatunki widywane na terenach całego obszaru dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”. Wspomnieć można tu chociażby często obserwowane w rejonie Moraska i Radojewa sarny (*Capreolus capreolus*), przemieszczające się przez rozległe kompleksy pól uprawnych dziki (*Sus scrofa*) oraz lisy (*Vulpes vulpes*). Okresowo na obszarze opracowania pojawiać się może bóbr europejski (*Castor fiber*), którego stanowiska stwierdzono na terenach sąsiednich (stawy na terenie Kampusu UAM, rejon jeziora Umultowskiego). Mniejsze gatunki ssaków reprezentowane są przede wszystkim przez kreta (*Talpa europaea*), mysz polną (*Apodemus agrarius*), ryjówkę aksamitną (*Sorex araneus*), czy też nornika (*Microtus arvalis*). Analizując różnorodność gatunkową występujących na obszarze opracowania ssaków nie można nie wspomnieć o występujących na tych terenach kilku gatunków nietoperzy – borowca wielkiego (*Nyctalus noctula*), karlika większego (*Pipistrellus nathusii*), karlika malutkiego (*P. pipistrellus*), mroczka późnego (*Eptesicus serotinus*), mroczka posrebrzanego (*Vespertilio murinus*) oraz nocka rudego (*Myotis daubentonii*). Zwierzęta te wykorzystują występujące tu trzcinowiska oraz pasy towarzyszących ciekom zadrzewień i zakrzewień zarówno jako żerowiska, miejsca dziennych kryjówek, jak również jako szlaki przelotu. W tym miejscu należy podkreślić, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami, wszystkie gatunki nietoperzy podlegają ochronie prawnej (podobnie jak szereg innych, wspomnianych powyżej gatunków zwierząt).

2.9. Gleby

Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie glebowo-rolniczej, na analizowanym obszarze występują gleby o zróżnicowanej charakterystyce. Dominujący udział mają gleby bielcowe i pseudoibelicowe, występujące przede wszystkim w centralnej części obszaru opracowania. W zależności od obszaru występowania, wykształcone zostały na piaskach gliniastych lekkich zalegających na glinach lekkich (piaszczysto-gliniastych), piaskach słabogliniastych lub też piaskach słabogliniastych zalegających na piaskach luźnych. Gleby te zaliczane są do kompleksu żytniego (żytnio-ziemniaczanego) dobrego, słabego oraz żytniego najslabszego. Lokalnie, na terenach położonych w części zachodniej oraz północno-wschodniej, występują czarne ziemie właściwe, wykształcone na piaskach gliniastych lekkich zalegających na piaskach słabogliniastych (zaliczane do 8 i 9 kompleksu rolniczej przydatności gleb). Miejscami gleby reprezentowane są przez gleby brunatne

¹³ stanowiącego jednocześnie jedno z ważniejszych miejsc rozrodu płazów

wyługowane i brunatne kwaśne (zaliczane do kompleksu żytniego słabego) oraz gleby torfowo-mułowe.

Zgodnie z posiadanymi informacjami, w przypadku dużej części terenów gleby charakteryzują się odczynem lekko kwaśnym o pH mieszczącym w przedziale 6,0-6,7¹⁴. Tereny zlokalizowane w części wschodniej charakteryzują się natomiast odczynem obojętnym (pH mieszczące się w przedziale 6,7-7,4). W obrębie terenów położonych w zasięgu granic opracowania nie stwierdzono występowania anomalii geochemicznych w glebach.

Gleby na obszarze opracowania można także zróżnicować z uwagi na stopień ich przekształcenia. W przypadku części terenów gleby charakteryzują się nieznacznym – jak na warunki miejskie – stopniem przekształcenia. Zakłada się, że w przypadku terenów leśnych oraz terenów zieleni towarzyszących wodom powierzchniowym, nie nastąpiły dotychczas istotne zmiany w zakresie pierwotnych właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych występujących tu gleb. Wynika to przede wszystkim z braku znaczących przekształceń powierzchni (w tym powierzchni trwale uszczelnionych), występowania pokrywy roślinnej oraz ekstensywnego sposobu użytkowania.

W zasięgu granic przedmiotowego obszaru występują jednocześnie gleby antropogeniczne przekształcone na skutek rolniczego użytkowania znacznej części terenów. Ze względu na dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania, we wspomnianych rejonach obserwuje się zmiany typowe dla gleb występujących na obszarach użytkowanych rolniczo. Obejmują one przede wszystkim przemieszanie wierzchnich warstw gleby (m.in. na skutek przeprowadzania zabiegów agrotechnicznych), a także zmiany we właściwościach chemicznych gleb, wynikające ze stosowania nawozów sztucznych, czy też środków ochrony roślin. Skala zmian właściwości gleb, wynikająca z ich rolniczego użytkowania, jest jednak stosunkowo niewielka (szczególnie w przypadku stosowania kodeksu dobrej praktyki rolniczej).

2.10. Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak obszar całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego. Warunki klimatyczne w Poznaniu odzwierciedlają wartości elementów klimatu uzyskane z pomiarów prowadzonych na stacji IMGW Poznań-Ławica. Elementy klimatu na wyżej wspomnianej stacji, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Elementy klimatu w rejonie Poznań - Ławica (wg IMGW w Poznaniu)

OKRES	MIESIĄC												Rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ŚREDNIA MIESIĘCZNA TEMPERATURA POWIETRZA (°C)													
Rok 2010	-6,5	-1,0	3,6	8,8	11,5	17,4	22,1	18,7	12,5	6,5	4,7	-5,6	7,7
WIELOLECIE 1971-2000	-1,2	-0,5	3,2	7,7	13,5	16,4	18,3	17,7	13,0	8,2	3,2	0,3	8,3
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WILGOTNOŚĆ WZGLĘDNA (%)													
Rok 2010	85	85	80	69	83	67	61	78	83	79	92	93	80
WIELOLECIE 1971-2000	86	85	78	72	69	72	72	74	80	84	87	88	79
ŚREDNIA MIESIĘCZNA PRĘDKOŚĆ WIATRU (M/S)													
Rok 2010	4,0	3,4	4,0	3,7	3,4	3,0	3,1	3,1	3,3	3,8	3,8	4,1	3,6
WIELOLECIE 1971-2000	3,9	3,8	4,0	3,7	3,3	3,3	3,2	2,8	3,0	3,3	3,8	3,9	3,5
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ OPADU ATMOSFERYCZNEGO (MM)													
Rok 2010	28	18	42	27	111	17	81	153	74	8	100	58	692
WIELOLECIE 1971-2000	29	23	33	31	47	62	76	56	44	35	33	39	508

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; Poznań 2011; <http://www.poznan.pios.gov.pl/glowna/index.php>

¹⁴ Atlas geochemiczny Poznania i okolic, 1:100 000; Józef Lis, Anna Pasieczna; Warszawa 2005

Średnia roczna suma opadów dla terenu Poznania należy do najniższych w kraju. Pomiar wielkości opadów atmosferycznych dla posterunku Poznań-Ławica wykazały, że średnia wartość opadu atmosferycznego z wielolecia (w okresie 1971-2000) wynosiła 508 mm. Natomiast roczna suma opadów atmosferycznych, stanowiąca 136% normy, wynosiła 692 mm w roku 2010.

Rozkład temperatur, podobnie jak ilości opadów, ma charakter roczny. Najcieplejszym miesiącem roku 2010 był lipiec – średnia miesięczna temperatura w Poznaniu wyniosła 22,1°C, z kolei najniższe temperatury odnotowano w styczniu, kiedy średnia miesięczna temperatura wyniosła w Poznaniu -6,5°C. W skali roku średnia temperatura wynosi dla miasta Poznania 7,7°C.

Równie istotnymi czynnikami meteorologicznymi, wpływającymi na klimat miasta, a w szczególności na stężenia i rozkład przestrzenny zanieczyszczeń powietrza, jest kierunek oraz siła wiatru.

Dla obszaru Poznania stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, o dość niewielkiej sile – średnia roczna wartość wynosiła 3,6 m/s. Najwyższą średnią miesięczną prędkość wiatru zanotowano w Poznaniu w 2010 r. w grudniu – 4,1 m/s. Z kolei najniższa średnia miesięczna prędkość wiatru wystąpiła, podobnie jak w wieloleciu, w lecie, jednak w czerwcu (3,0 m/s), a nie w sierpniu.

Rozkład kierunków wiatru w Poznaniu w 2010 r. charakteryzuje, podobnie jak w wieloleciu 1971-2000, zdecydowana przewaga wiatrów z sektora zachodniego oraz mały udział wiatrów z kierunków N i NE (15%). Co istotne, w sierpniu i wrześniu zwiększyła się liczba cisz, co może przyczynić się do pogorszenia sytuacji aerosanitarnej w regionie. Tego typu sytuacje, charakteryzujące się między innymi bardzo małymi prędkościami wiatru utrzymującymi się przez dłużej niż 48 godzin, wystąpiły w Poznaniu, poza styczniem, również pod koniec września i października.

Wilgotność względna powietrza na terenie Poznania zależna jest od pory roku. W 2010 r. na terenie Poznania nie wystąpiła susza hydrograficzna. Najwyższą wartość wilgotności osiąga w okresie zimowym, w tym najwyższą w 2010 r. zanotowano w grudniu (93%). Natomiast najniższe wartości występują w miesiącach letnich, takich jak czerwiec i lipiec, kiedy osiągnęła wartości 67% i 61%.

Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

W celu określenia lokalnych warunków klimatycznych wykorzystano również informacje uzyskane z pomiarów prowadzonych w Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Różany Strumień (ZMŚP), będącej pierwszą stacją w programie ZMŚP w Polsce, zlokalizowaną w granicach dużej aglomeracji miejskiej¹⁵. Zgodnie z publikowanymi informacjami, miesiącem o najwyższej średniej temperaturze powietrza był lipiec (19°C), natomiast miesiącem najchłodniejszym był styczeń (średnia miesięczna temperatura powietrza wynosiła -2°C). W lipcu zanotowano jednocześnie najwyższą sumę miesięczną opadów atmosferycznych w zlewni Różanego Strumienia (najniższą sumą opadów charakteryzował się wrzesień). Średnia wilgotność powietrza w roku 2016 wyniosła 81,1%, przy czym miesiącem najbardziej wilgotnym był październik (średnia miesięczna wynosiła 91,8%), a miesiącami charakteryzującymi się najniższą wilgotnością był kwiecień oraz maj (średnia miesięczna wynosiła nieco ponad 70%). Średnia roczna wartość ciśnienia atmosferycznego w roku 2016 wynosiła natomiast 1007,7 hPa, przy czym najwyższe wartości ciśnienia zanotowano w grudniu (średnia miesięczna 1016,6 hPa), a najniższe w kwietniu (średnio ok. 1004 hPa). Średnia prędkość wiatru w roku 2016 wynosiła 1,3 m/s¹⁶.

Omawiając specyfikę lokalnych warunków mikroklimatycznych należy zwrócić uwagę na specyficzne ukształtowanie analizowanego obszaru oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów. Zróżnicowanie rzednych terenu sprzyja występowaniu m.in. zjawiska spływu grawitacyjnego chłodnego powietrza z obszarów wyżej położonych w kierunku obszarów dolinnych, skutkującego występowaniem nieco niższych temperatur, zwiększonej wilgotności powietrza, a także inwersji termicznych, którym towarzyszyć mogą mgły i zamglenia (szczególnie w kontekście obecności drobnych cieków i niewielkich, śródpolnych zbiorników wodnych). Obecność terenów porośniętych zielenią wysoką (w analizowanym przypadku głównie pasów zadrzewień towarzyszących ciekom) sprzyja natomiast m.in. ograniczaniu prędkości wiatru, zwiększeniu wilgotności powietrza, poprawie warunków aerosanitarnych, ograniczeniu nasłonecznienia części terenów oraz obniżeniu temperatury otoczenia (spływ chłodniejszych mas powietrza).

¹⁵ Stan środowiska w Wielkopolsce Raport 2017, wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Poznań 2017

¹⁶ na tak niską wartość wpłynęło najprawdopodobniej znaczne osłonięcie stacji pomiarowej

2.11. Jakość powietrza atmosferycznego

Największy wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego ma lokalizacja i charakter źródeł emisji oraz sposób zagospodarowania przestrzennego terenów zlokalizowanych w granicach danego obszaru. Udział zanieczyszczeń napływających z terenów sąsiednich ma zazwyczaj znacznie mniejsze znaczenie w kształtowaniu lokalnej jakości powietrza atmosferycznego. Należy natomiast zauważyć, że sąsiedztwo obszaru objętego granicami projektu planu stanowią w znacznej mierze tereny niezabudowane, w tym tereny leśne oraz tereny użytkowane rolniczo, w obrębie których nie obserwuje się zjawiska generowania znacznych ilości zanieczyszczeń powietrza.

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, przedmiotowy obszar obejmuje przede wszystkim tereny użytkowane rolniczo oraz tereny zieleni nieurządzonej, towarzyszącej wodom powierzchniowym (drobne ciekі oraz niewielki zbiornik). Na obszarze objętym granicami projektu planu nie funkcjonuje jakakolwiek zabudowa, a przebiegające tędy drogi charakteryzują się niewielkim natężeniem ruchu (zapewniają dojazd głównie do funkcjonujących tu pól). Stąd też ilość funkcjonujących na tych terenach źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza jest znikoma, a sposób zagospodarowania większości terenów sprzyja utrzymaniu korzystnych warunków aerosanitarnych.

Zakłada się, że ilość zanieczyszczeń, generowanych w związku z funkcjonowaniem dróg (fragment ul. B. Lewandowskiego, drogi gruntowe umożliwiające dojazd do pól uprawnych) jest znikoma i nie powoduje istotnego wzrostu stężeń zanieczyszczeń komunikacyjnych¹⁷. W marginalnym stopniu na stan jakości powietrza atmosferycznego wpływa również emisja związana z rolniczym użytkowaniem terenów zlokalizowanych w granicach obszaru opracowania. Prowadzenie prac polowych związane jest zazwyczaj z koniecznością wykorzystania maszyn rolniczych napędzanych silnikami spalinowymi oraz występowaniem emisji pyłów na skutek unoszenia cząstek gleby w trakcie prowadzenia części zabiegów agrotechnicznych (np. głęboka orka) w okresach przesuszenia gleby. Skala tego zjawiska pozwala jednak założyć, że nie wpływa ono w sposób znaczący na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego.

Na kształtowanie lokalnych warunków aerosanitarnych korzystnie wpływa natomiast obecność terenów porośniętych zielenią, a w szczególności zielenią wysoką. Obecność drzew i krzewów, które w przypadku analizowanego obszaru występują przede wszystkim w sąsiedztwie sieci niewielkich cieków, sprzyja redukcji udziału CO₂ w powietrzu oraz emisji znacznych ilości O₂, ograniczając jednocześnie zasięg przemieszczania się zanieczyszczeń pyłowych. Bardzo duży wpływ na kształtowanie warunków aerosanitarnych ma również dominujący udział terenów zieleni otwartej, zapewniających bardzo dobre warunki przewietrzania na obszarze opracowania.

Obecności źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, których funkcjonowanie miałyby znacząco niekorzystny wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego, nie stwierdzono również w bezpośrednim sąsiedztwie granic obszaru projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu. W większości przypadków analizowany obszar graniczy z terenami użytkowymi rolniczo, w sąsiedztwie których funkcjonuje dość nieliczna zabudowa mieszkaniowa (głównie jednorodzinna) oraz zapewniające właściwą obsługę komunikacyjną tej części miasta drogi (ul. F. Jaśkowiaka, ul. Naramowicka, ul. Rumiankowa itd.). Z uwagi na powyższe zakłada się, iż emisja zanieczyszczeń związanych z funkcjonowaniem dróg i nielicznej zabudowy funkcjonującej poza granicami obszaru projektu mpzp, nie stanowi zagrożenia dla dotrzymania standardów jakości powietrza atmosferycznego w jego granicach.

Na potrzeby określenia jakości powietrza atmosferycznego w obszarze analizowanego projektu mpzp wykorzystano informacje publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, zawarte w Rocznej ocenie jakości powietrza atmosferycznego w województwie wielkopolskim za rok 2017. W celu analizy jakości powietrza atmosferycznego wykorzystano wyniki pomiarów wykonywanych przez WIOŚ w Poznaniu na potrzeby opracowania rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref¹⁸, wyznaczonych w oparciu o ustawę *Prawo ochrony środowiska*. Obszar objęty granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska (podobnie jak obszar całego miasta).

¹⁷ w tym przede wszystkim emitowanych na skutek spalania paliw w silnikach spalinowych pojazdów tlenków siarki, tlenków azotu, dwutlenku węgla oraz pyłów o zróżnicowanym składzie frakcyjnym (w tym pyłu PM10)

¹⁸ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań, kwiecień 2018

Wykonana przez WIOŚ roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017 pod kątem ochrony zdrowia ludzi dotyczyła następujących zanieczyszczeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu B(a)P, ozonu (O₃), ołowiu (Pb), arsenu (As), niklu (Ni) i kadmu (Cd). Klasyfikację stężeń poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze strefy aglomeracja poznańska (z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi) w roku 2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Klasyfikacja strefy aglomeracja poznańska w roku 2017 z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY STREFY DLA POSZCZEGÓLNYCH SUBSTANCJI											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM _{2,5}	PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Zródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2017, WIOŚ, Poznań, kwiecień 2018 r., <http://www.poznan.wios.gov.pl>

Stężenia NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, As, Cd, Ni, Pb, O₃, ocenianych pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2017 r., nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, w związku z tym aglomeracja poznańska zaliczona została do klasy A. W strefie tej nie stwierdzono również przekroczeń dopuszczalnego poziomu dla pyłu PM_{2,5} w związku z tym całą strefę zaliczono do klasy A.

Ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłu PM₁₀ (dla stężeń 24-godzinnych) strefa aglomeracja poznańska w 2017 r. (podobnie jak w latach ubiegłych) zaliczona została do klasy C. Na terenie miasta Poznania nie zanotowano natomiast na żadnym ze stanowisk pomiarowych przekroczeń stężeń średnich rocznych dla pyłu PM₁₀.

W przypadku stężeń benzo(a)pirenu, na wszystkich stanowiskach pomiarowych odnotowano stężenia przekraczające poziom docelowy. Na podstawie wykonanych pomiarów, wszystkie strefy, w tym strefę aglomeracja poznańska, zaliczono do klasy C.

Ze względu na występowanie na terenie Poznania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu konieczne było podjęcie działań, których realizacja doprowadziłaby do zmniejszenia emisji wspomnianych zanieczyszczeń do poziomów pozwalających na dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego. W latach ubiegłych, ze względu na występowanie w zasięgu granic strefy aglomeracja poznańska przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, opracowano programy naprawcze, wskazujące cele i działania jakie muszą zostać podjęte w celu przywrócenia standardów jakości powietrza – Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań¹⁹, Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. Wielkopolskim²⁰ oraz Program ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. Wielkopolskim²¹. Dokumenty te utraciły swoją moc na skutek wejścia w życie zapisów uchwały nr XI/316/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego²² w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀”. Program ten określa szereg koniecznych do podjęcia działań, których zastosowanie jest niezbędne dla przywrócenia standardów jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz B(a)P. Wśród nich wskazuje działania naprawcze związane z wprowadzaniem do mpzp odpowiednich zapisów, m.in. zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy, stosowania odpowiednich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej (towarzyszącej zabudowie), czy też tworzenia publicznych terenów zieleni urządzonej, w tym parków i skwerów.

Należy jednocześnie podkreślić, że podjęcie działań mających na celu ograniczenie emisji benzo(a)pirenu do poziomów umożliwiających dotrzymanie obowiązujących standardów, jest szczególnie ważne w kontekście dużej szkodliwości benzo(a)pirenu dla zdrowia ludzkiego (duża toksyczność przewlekła), a także roślinności, gleb i wody.

¹⁹ Rozporządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r.

²⁰ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r., (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 15.01. 2013 r., poz. 508)

²¹ Uchwała Nr XXIX/566/12 z dnia 17 grudnia 2012 r., (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z dnia 15.01. 2013 r., poz. 509)

²² z dnia 26 października 2015 roku

2.12. Klimat akustyczny

Obszar projektu planu „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu obejmuje tereny położone w północnej części miasta, w obrębie Moraska. Granicami opracowania objęto tereny rozciągające się na obszarze zlokalizowanym pomiędzy ul. F. Jaśkowiaka (poza północną granicą projektu planu), ul. Naramowicką (poza wschodnią granicą projektu planu), ul. Huby Moraskie (południowo-zachodnia granica obszaru projektu planu) oraz ul. Rumiankową (przebiegającą w dalszej odległości od południowej granicy obszaru projektu planu). Są to głównie tereny użytkowane rolniczo, którym w mniejszym stopniu towarzyszą tereny nieużytkowane, porośnięte spontanicznie pojawiającą się roślinnością trawiastą. Analizowany obszar obejmuje również tereny zieleni towarzyszącej wodom powierzchniowym, jak również drzewa i krzewy tworzące pasy zieleni porastające tereny w sąsiedztwie niewielkich cieków. W granicach opracowania, na terenach zlokalizowanych w części wschodniej – pomiędzy ul. Łopianową i ul. Naramowicką, zlokalizowane są również tereny porośnięte zielenią niską, funkcjonujące w ewidencji jako tereny lasów. W granicach analizowanego obszaru nie funkcjonuje obecnie jakakolwiek zabudowa.

Obsługę komunikacyjną przedmiotowych terenów zapewniają fragmenty przebiegającej przez obszar projektu mpzp ul. Huby Moraskie, ul. B. Lewandowskiego, ul. Łopianowej oraz nieliczne drogi gruntowe, umożliwiające obsługę terenów użytkowanych rolniczo.

Sieci infrastruktury technicznej reprezentowane są na omawianym obszarze przede wszystkim przez napowietrzne linie elektroenergetyczne NN 220 kV oraz SN (15 kV), biegnące przez obszar projektu planu równolegle do siebie.

Analizowany obszar sąsiaduje przede wszystkim z terenami użytkowymi rolniczo, zlokalizowanymi na obszarze ograniczonym ulicami: F. Jaśkowiaka, Naramowicką, Rumiankową oraz Huby Moraskie. Północno-wschodnia część omawianego obszaru sąsiaduje z terenami zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, funkcjonującej w rejonie Nowej Wsi Górnej.

W związku z obecnym zagospodarowaniem i użytkowaniem terenów w granicach przedmiotowego opracowania, zlokalizowane w granicach projektu planu tereny użytkowane rolniczo oraz zieleni towarzyszącej wodom powierzchniowym, jak również zieleń porastająca tereny w sąsiedztwie niewielkich cieków nie wymagają ochrony akustycznej w środowisku, na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*²³ oraz rozporządzenia *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*²⁴ – bo tereny te nie są traktowane jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, co wynika z ustaleń obowiązującego „Studium ...”²⁵.

Niemniej, na podstawie wyników badań hałasu prowadzonych w roku 2017 – przedstawionych w dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*²⁶ należy uznać, że aktualne warunki akustyczne w środowisku w badanym obszarze projektu planu są bardzo korzystne. Na obszar opracowania nie oddziałują obecnie – poza ul. F. Jaśkowiaka i ul. Naramowicką, żadne inne źródła hałasu samochodowego. Zasięgi oddziaływania tego rodzaju hałasu w porze dziennie-wieczornonocnej oraz porze nocnej ilustruje załącznik nr 3.

W przypadku, gdyby tereny w granicach przedmiotowego opracowania były terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi, przekroczenie dopuszczalnych standardów akustycznych w środowisku: $L_{DWN}^* = 68$ dB w porze dziennie-wieczornonocnej oraz $L_N^* = 59$ dB w porze nocnej, wynosiłoby ok. $\Delta L_{DWN} = 2$ dB, w porze dziennie-wieczornonocnej, oraz ok. $\Delta L_{DWN} = 1$ dB, w porze nocnej. Wymagane standardy jw. przekroczone byłyby w wąskim pasie terenu wzdłuż ul. F. Jaśkowiaka – o szerokości ok. 5 m.

W związku z brakiem występowania w granicach opracowania terenów o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, nie ustosunkowano się również do oddziaływania akustycznego na ludzi linii elektroenergetycznych, biegnących przez analizowany obszar.

Ponadto, na podstawie dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*²⁷ można stwierdzić, że na obszar opracowania nie wpływa hałas kolejowy od najbliższej położonej trasy tzw.

²³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2018 r., poz. 799, tekst jednolity z późn. zm.)

²⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

²⁵ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*, uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

²⁶ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

²⁷ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

Północnej Obwodowej Linii Kolejowej Zieliniec – Kiekrz, hałas lotniczy z lotniska Poznań – Ławica oraz lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesinach, a także hałas tramwajowy.

Przedmiotowy obszar projektu planu znajduje się również poza zasięgiem oddziaływania hałasu przemysłowego oraz oddziaływania tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu.

Podsumowując należy stwierdzić, że obecne warunki akustyczne w środowisku – w granicach przedmiotowego obszaru projektu planu – są bardzo korzystne dla przebywania ludzi i zwierząt.

2.13. Jakość wód

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe reprezentowane są na przedmiotowym obszarze przez przepływające przez jego tereny niewielkie cieką, stanowiące dopływy rzeki Warty (przepływającej w odległości ok. 1,9 km od zachodniej granicy obszaru projektu planu), a także niewielki zbiornik, zlokalizowany w północnej części obszaru opracowania.

Nie uzyskano natomiast szczegółowych informacji, wskazujących na aktualny stan jakości wód przepływających przez analizowany obszar niewielkich cieków. Z uwagi na powyższe, dla oceny jakości wód powierzchniowych występujących w granicach analizowanego obszaru wykorzystano informacje określające stan jakości wód w zasięgu zlewni jednolitej części wód Warta od Różanego Potoku do dopływu z Uchorowa (kod PLRW600021185991), będącej silnie zmienioną częścią wód (SZCW) o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego stanu ekologicznego i chemicznego)²⁸.

Zgodnie z informacjami publikowanymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, wody Warty w punkcie pomiarowo-kontrolnym WARTA – MŚCISZEWO sklasyfikowane zostały w roku 2016 jako wody klasy II ze względu na klasę elementów fizykochemicznych, a pod względem klasy elementów chemicznych ich stan określony został jako poniżej dobrego. Poniżej przedstawiono uproszczoną tabelę, określającą szczegółowe wyniki badań wód Warty od Różanego Potoku do dopływu z Uchorowa prowadzonych w punkcie pomiarowo-kontrolnym Warta – Mściszewo.

Tabela 3. Wyniki badań w punkcie pomiarowo-kontrolnym WARTA – MŚCISZEWO w roku 2016 (źródło: Klasyfikacja wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2016, www.poznan.wios.gov.pl)

Lp	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Średnia roczna	Klasa wskaźnika jakości wód
Elementy fizykochemiczne				
1.	Chrom ogólny	mg Cr/l	0,00167	I
2.	Cynk	mg Zn/l	<0,01	I
3.	Miedź	mg Cu/l	0,002	I
4.	Fenole lotne – indeks fenolowy	mg/l	0,006	II
Elementy chemiczne				
5.	Ołów i jego związki	µg/l	<0.15	stan dobry
6.	Rtęć i jej związki	µg/l	0,004	stan dobry
7.	Naftalen	µg/l	0,005	stan dobry
8.	Nikiel i jego związki	µg/l	4	stan dobry
9.	Nonylofenole	µg/l	<0.15	stan dobry
10.	Oktylofenol	µg/l	<0,05	stan dobry
11.	Benzo(a)piren	µg/l	0,0004	stan poniżej dobrego
12.	Benzo(b)fluoranten	µg/l	0,0045*	stan dobry
13.	Benzo(k)fluoranten	µg/l	0,0032*	stan dobry
14.	Benzo (g,h,i)perylene	µg/l	0,0005*	stan dobry
15.	Indeno(1,2,3-cd)piren	µg/l	0,0004*	brak środowiskowych norm jakości

*Średnioroczne środowiskowe normy jakości odnoszą się do stężenia benzo(a)pirenu i są oparte na jego toksyczności

Natomiast zgodnie z wynikami badań prowadzonych w roku 2017 w punkcie pomiarowo-kontrolnym WARTA – MŚCISZEWO²⁹ wody Warty sklasyfikowane zostały jako wody I klasy – z uwagi na klasę

²⁸ zgodnie z ustaleniami aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021

²⁹ Klasyfikacja wskaźników jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2017, poznan.wios.gov.pl

elementów hydromorfologicznych oraz V klasy – z uwagi na klasę elementów biologicznych. Pod względem klasy elementów fizykochemicznych potencjał wspomnianej jednolitej części wód określony został jako potencjał poniżej dobrego, podobnie jak stan wód z uwagi na klasę elementów fizykochemicznych.

Wody podziemne

W celu przeanalizowania jakości wód podziemnych (na potrzeby niniejszego opracowania) posłużono się również wynikami oceny jakości wód podziemnych prowadzonej dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Zgodnie z podziałem na 172 JCWPd obszar całego miasta zlokalizowany jest w zasięgu granic JCWPd nr 60. Z uwagi na brak lokalizacji punktów pomiarowo-kontrolnych na analizowanym terenie, dla oceny jakości wód podziemnych przyjęto m.in. dane zebrane w roku 2017 dla punktów pomiarowych zlokalizowanych w granicach powiatu poznańskiego.

W roku 2017 jakość wód podziemnych na terenie powiatu poznańskiego badana była w 8 punktach pomiarowych³⁰. W punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach Kalwy (nr 1278), Buk (nr 1279) oraz Pobiedziska (nr 2547), stwierdzono obecność wód III klasy (klasa końcowa dla wartości średnich). W miejscowościach Dakowy Suche (nr 1282), Kamionki (nr 2563) oraz Gruszczyń (nr 2564) stwierdzono wody II klasy³¹, natomiast najgorszą jakość wód podziemnych (IV klasa³²) stwierdzono w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Pecna (nr 1495).

Zgodnie z informacjami prezentowanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, stan chemiczny wód JCWPd nr 62 (oceniany w latach 2011-2015) określony został jako dobry, podobnie jak stan ilościowy (oceniany w roku 2010 i 2012)³³.

Analizując jakość wód podziemnych podkreślić należy znaczenie wpływu charakterystyki utworów izolujących poziomy wodonośne, szczególnie w odniesieniu do kształtowania jakości wód głównych poziomów użytkowych. W przypadku terenów, w obrębie których głównym poziomem użytkowym jest poziom mioceński, stopień zagrożenia zanieczyszczeniem wód podziemnych określany jest jako bardzo niski – z uwagi na dobrą izolację poziomu wodonośnego przez nadkład bardzo słabo przepuszczalnych glin i bardzo słabo przepuszczalnych iłów. Czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu wynosi ponad 100 lat.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Tereny położone w zasięgu granic obszaru projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu zlokalizowane są poza granicami obszarów podlegających ochronie prawnej. Podkreślenia wymaga natomiast fakt, iż obszar projektu mpzp obejmuje tereny zlokalizowane w zasięgu dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”³⁴, obejmującego całą północną część miasta. W jego skład wchodziły m.in. osiedla: Morasko, Radojewo, Umultowo i Różany Potok. Wyróżniał się on niezwykle – jak na tereny miejskie – walorami przyrodniczymi (różnorodna szata roślinna oraz występowanie niezwykle cennych i rzadkich gatunków zwierząt). W chwili obecnej, w granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, nie wyznaczono obszarów podlegających ochronie na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Obszarem podlegającym ochronie prawnej, położonym w najbliższej odległości od granic obszaru projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ul. Lewandowskiego część A w Poznaniu jest włączony do sieci Natura 2000 specjalny obszar ochrony siedlisk PLH300001 „Bierdusko” (położony w odległości ok 870 m od północnej granicy obszaru projektu mpzp). W dalszej odległości przebiegają granice innych terenów podlegających ochronie prawnej – rezerwatu przyrody „Meteoryt Morasko” (w odległości ok. 1,3 km od północno-zachodniej granicy obszaru projektu planu)

³⁰Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2017 /wg badań PIG/, www.poznan.wios.gov.pl

³¹klasa końcowa dla wartości średnich

³²jw.

³³mjwp.gios.gov.pl

³⁴powołanego Uchwałą nr CV/610/94 Rady Miejskiej Poznania z dnia 10 maja 1994r. w sprawie utworzenia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (Dz. Urz. Woj. Pozn. Nr 12 poz. 126). Ze względu na wejście w życie ustawy z dnia 7 grudnia 2000r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 Nr 3, poz. 21) oraz braku w niej przepisów przejściowych, tereny te straciły status ochronny.

oraz rezerwatu „Żurawiniec” (w odległości ok. 2,5 km od południowo-zachodniej granicy obszaru projektu mpzp).

W granicach obszaru objętego projektem mpzp stwierdzono natomiast obecność gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie prawnej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* oraz rozporządzenia Ministra Środowiska *w sprawie ochrony gatunkowej roślin*, opisane szerzej we wcześniejszych rozdziałach prognozy. Z uwagi na powyższe, realizacja ustaleń projektu mpzp musi uwzględniać zakazy ustanowione w odniesieniu do chronionych gatunków roślin i zwierząt, wskazanych we wspomnianych powyżej przepisach odrębnych. W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, że zakres ustaleń miejscowego planu zagospodarowania charakteryzuje się znacznym stopniem ogólności, a jego poszczególne zapisy nie mogą powtarzać ustaleń zawartych w przepisach odrębnych (w tym w szczególności we wspomnianych powyżej rozporządzeniach).

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, obszar objęty granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu obejmuje niezabudowane tereny zieleni oraz tereny użytkowane rolniczo, współtworzące tereny północnego klina zieleni. Z uwagi na ich szczególne walory przyrodnicze i ekologiczne, wśród najbardziej istotnych problemów ochrony środowiska należy zatem wymienić ograniczenie presji inwestycyjnej (przede wszystkim rozwoju zabudowy mieszkaniowej w zasięgu terenów klina zieleni) oraz ochronę terenów o wysokiej wartości przyrodniczej i ekologicznej, stanowiących o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych tej części miasta.

W granicach projektu mpzp nie stwierdzono natomiast występowania istotnych problemów ochrony środowiska, wynikających z braku dostępu do sieci infrastruktury technicznej (w tym w szczególności sieci kanalizacji sanitarnej). Pomimo, iż sieci infrastruktury technicznej przebiegają w bliskim sąsiedztwie obszaru projektu mpzp (a nie bezpośrednio w jego granicach), sytuacja ta nie stanowi jakiegokolwiek zagrożenia dla utrzymania jakości poszczególnych komponentów środowiska (obszar projektu planu nie obejmuje terenów zabudowy).

Z analizy oddziaływań hałasu w środowisku, omówionych w rozdz. 2.12 niniejszej prognozy – na podstawie dokumentacji aktualnej *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*³⁵, można stwierdzić że na obszar opracowania nie oddziałują obecnie źródła hałasu komunikacyjnego – hałasu samochodowego, z wyłączeniem najbliższych położonych ul. F. Jaśkowiaka oraz ul. Naramowickiej, hałasu lotniczego z lotniska Poznań – Ławica oraz lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesinach, hałasu kolejowego od najbliższej położonej trasy tzw. Północnej Obwodowej Linii Kolejowej Zieliniec – Kiekrz, a także hałasu tramwajowego. Obszar projektu planu znajduje się również poza zasięgiem oddziaływania hałasu przemysłowego oraz oddziaływania tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu. Stąd można stwierdzić, że obecne warunki akustyczne w środowisku – w granicach przedmiotowego obszaru projektu planu – są korzystne dla przebywania ludzi i zwierząt.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich zagospodarowania i zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności kształtowania ładu przestrzennego oraz konieczności dostosowania funkcji i intensywności zagospodarowania do uwarunkowań przestrzennych i przyrodniczych przedmiotowego terenu.

W przypadku analizowanego projektu mpzp szczególnie istotne jest określenie takiego przeznaczenia i sposobu zagospodarowania przedmiotowego obszaru, który w sposób najbardziej optymalny uwzględniałby konieczność ochrony terenów klina zieleni przed zabudową. Plan, jako akt prawa lokalnego, stanowić będzie skuteczne narzędzie dla władz Poznania, umożliwiające zabezpieczenie przed zabudową terenów o znacznej wartości przyrodniczej i ekologicznej, współtworzących północny klin zieleni. Jest to szczególnie istotne w kontekście trwających obecnie postępowań administracyjnych dotyczących terenów wskazanych w Studium jako tereny wyłączone z zabudowy (m.in. złożony został wniosek o wydanie warunków zabudowy

---

³⁵ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

polegającej na „budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego wraz z budynkiem gospodarczym, garażowym, dwoma budynkami inwentarskimi – **gęsiarniami** o łącznej obsadzie 57 DJP oraz silosem na paszę, tymczasowym zbiornikiem bezodpływowym – w zabudowie zagrodowej” ul. F. Jaśkowiaka i ul. B. Lewandowskiego).

4.2. Ustalenia projektu planu

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:2000.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy w zakresie: przeznaczenia terenów, zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu (w tym zakazu zabudowy), zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i systemów infrastruktury technicznej, wymagań wynikających z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, a także szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów. W projekcie planu znalazł się również zapis wskazujący na położenie części obszaru w strefie występowania udokumentowanych złóż węgla brunatnego – Naramowice oraz ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów zlokalizowanych w granicach przedmiotowego obszaru, w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu wyznaczono: tereny lasów (oznaczone na rysunku planu symbolami **1ZL** i **2ZL**), tereny zieleni otwartej (oznaczone na rysunku planu symbolami **1ZO**, **2ZO** i **3ZO**), tereny dróg publicznych (oznaczone na rysunku planu symbolami **1KD-L** i **2KD-L**), a także teren drogi wewnętrznej (oznaczony na rysunku planu symbolem **KDWx**).

Jak już wcześniej wspomniano, jednym z najważniejszych celów przystąpienia do sporządzenia projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu jest ochrona terenów klina zieleni przez zabudową, stąd też projekt planu przede wszystkim utrzymuje dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów stanowiących o jego walorach przyrodniczych i ekologicznych. W analizowanym projekcie utrzymuje się dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania wyłączonych z zabudowy terenów, których łączna powierzchnia obejmuje niemal 99% całkowitej powierzchni obszaru objętego granicami projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Większość terenów zlokalizowanych w granicach analizowanego obszaru wskazano jako tereny zieleni **1-3ZO** (zajmujące powierzchnię niemal 85% powierzchni całkowitej). Dla utrzymania szczególnych walorów tych terenów, ustala się zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania (w tym: pól, łąk, zadrzewień), zachowanie zbiorników i cieków wodnych jako otwartych oraz wprowadza się wymóg zachowania powierzchni biologicznie czynnej stanowiącej nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu. Zgodnie z brzmieniem zapisów projektu mpzp, na terenach **1-3ZO** dopuszcza się lokalizację ciągów pieszych, rowerowych oraz duktów leśnych (w tym przeznaczonych do rekreacyjnej jazdy konnej) wyłącznie o nawierzchni przepuszczalnej, a także lokalizację placów zabaw i gier oraz plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych (poza wyznaczonymi na rysunku planu obszarami cennymi przyrodniczo), zakazując jednocześnie lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów. W przypadku terenów **ZO** dopuszczona została również możliwość zalesienia – z uwzględnieniem konieczności ochrony walorów krajobrazowych (w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni) poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych.

W bezpośrednim sąsiedztwie terenów zieleni **ZO** wyznaczono także zajmujące znacznie mniejsze powierzchnie tereny lasów, oznaczone na rysunku planu symbolami **1-2ZL**. Dla terenów tych projekt planu ustala przede wszystkim prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu, dopuszczając jedynie lokalizację duktów leśnych (w tym przeznaczonych dla pieszych, rowerzystów lub do rekreacyjnej jazdy konnej), zakazując jednocześnie lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów. Podobnie jak w przypadku terenów **ZO**, projekt planu określa dostęp dla samochodów do przyległych dróg publicznych ograniczony do pojazdów obsługi technicznej.

Dla umożliwienia właściwej obsługi poszczególnych terenów, w projekcie mpzp wskazano przebieg terenów dróg publicznych **1KD-L** (fragment ul. B. Lewandowskiego) i **2KD-L** (poszerzenie

ul. Huby Moraskie) oraz drogi wewnętrznej **KDWx** (fragment ul. Łopianowej). Dla terenu **1KD-L** projekt mpzp ustala lokalizację jezdni oraz obustronnych chodników, z dopuszczeniem zamiany jednego z chodników na ścieżkę pieszo-rowerową. Dla terenu **2KD-L** ustala się lokalizację elementów pasa drogowego, spójnych z zagospodarowaniem przyległej drogi położonej poza granicami planu, natomiast dla terenu **KDWx** ustala się lokalizację chodnika (z dopuszczeniem zamiany na ścieżkę pieszo-rowerową), a także zakaz lokalizacji jezdni, pieszo-jezdni oraz stanowisk postojowych dla samochodów. W odniesieniu do wszystkich terenów komunikacyjnych analizowany projekt mpzp ustala jednocześnie zachowanie ciągłości elementów pasa drogowego w granicach obszaru planu oraz z zewnętrznym układem drogowym, jak również lokalizacji dodatkowych (innych niż ustalone planem) elementów zagospodarowania pasa drogowego, w tym drogowych obiektów inżynierskich, schodów, pochylni.

W kontekście niniejszego opracowania, szczególnie istotne są ustalenia projektu mpzp w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. W tym zakresie, w projekcie mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu ustalono:

- ochronę walorów krajobrazowych, wyznaczonych na rysunku planu, obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni, poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych śródlądowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia,
- nakaz zapewnienia dostępu do wód powierzchniowych na potrzeby wykonywania robót konserwacyjnych i hydrotechnicznych,
- dopuszczenie lokalizacji budowli hydrotechnicznych, urządzeń wodnych i przepustów,
- dopuszczenie lokalizacji zbiorników retencyjnych na terenach **ZO**,
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicy terenu – na terenach **ZO**, **ZL** i **KDWx**,
- odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania w granicy terenu – na terenach **KD-L**.

Mimo braku ustalenia w obszarze projektu planu terenów wymagających ochrony akustycznej w środowisku, utrzymaniu wysokich walorów akustycznych w środowisku służyć będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania pasa drogowego, w tym drogowych obiektów inżynierskich, schodów, pochylni, oraz zakazujące lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów na drogach lokalnych **1-2KD-L** oraz drodze wewnętrznej **KDWx**.

Ochronie środowiska służyć będzie również realizacja zapisów dotyczących zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, ustalających powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, jak również dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej.

Projekt mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu zawiera również zapisy w zakresie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, istotne dla zachowania utrzymania odpowiednich walorów przestrzeni. Poza wspomnianym wcześniej zapisem ustalającym ochronę walorów krajobrazowych, wskazać tu należy wprowadzenie zakazu lokalizacji ogrodzeń³⁶, urządzeń reklamowych³⁷, szyldów, tymczasowych obiektów budowlanych oraz nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej (z uwzględnieniem pozostałych ustaleń). Na obszarze projektu planu dopuszcza się natomiast lokalizację elementów związanych z koniecznością zapewnienia sprawnego funkcjonowania tych terenów, nie wpływających jednocześnie w sposób znaczący na pogorszenie estetyki przestrzeni – dojść i dojazdów, urządzeń budowlanych, sieci i obiektów infrastruktury technicznej (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń), tablic informacyjnych, obiektów małej architektury, jak również urządzeń reklamowych na terenach dróg publicznych (o określonej wysokości, szerokości oraz powierzchni urządzenia reklamowego), z wyłączeniem ekranów plazmowych lub w formie LED. Dla kształtowania walorów przestrzeni istotne jest również ustalenie nadania spójnego charakteru obiektom małej architektury,

³⁶ z wyjątkiem służących zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego, służących potrzebom gospodarki leśnej oraz ogrodzeń ażurowych bez podmurówki na terenach **ZO** (związanych z funkcjonowaniem stref lokalizacji plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych)

³⁷ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

oświetleniu oraz nawierzchniom, w granicach terenów dróg publicznych oraz terenów zieleni otwartej³⁸.

W projekcie planu znalazły się także zapisy dotyczące szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, ustalające m.in. uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej, zakaz lokalizacji budynków, uwzględnienie wymagań i ograniczeń wynikających z sąsiedztwa lasów, uwzględnienie strefy bezpiecznej eksploatacji³⁹ od wojskowych teletechnicznych linii kablowych, a także dopuszczenie budowy linii elektroenergetycznych wielotorowych, wielonapięciowych po trasie istniejącej elektroenergetycznej linii wysokiego napięcia 220kV (wraz z niezbędnymi obiektami i urządzeniami) na terenach **1-ZZO**, **2ZL** i **KDWx**. Omawiany projekt mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu zawiera jednocześnie zapis wskazujący na położenie części obszaru w granicach strefy występowania udokumentowanych złóż węgla brunatnego – Naramowice (zgodnie z rysunkiem planu).

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zapisy projektu planu miejscowego muszą być zgodne z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania⁴⁰ (określanym w dalszej części tekstu jako „Studium...”), na obszarze objętym granicami omawianego projektu mpzp wyznaczono jedynie tereny wyłączane z zabudowy – oznaczone symbolami **ZO** oraz **ZO***, których wskazanie miało na celu ochronę przed zabudową istniejącego potencjału przyrodniczego, powstrzymanie procesów urbanizacji na tereny zieleni, jak również zapobieganie traktowaniu tych terenów jako rezerwy pod zabudowę.

W odniesieniu do terenów **ZO** – terenów zieleni nieurządzonej, terenów leśnych i do zalesień, użytków rolnych, terenów zadrzewionych, den dolin rzek, strumieni, jezior, stawów, wód powierzchniowych w granicach klinowo-pierścieniowego systemu zieleni i położonych poza tym systemem – „Studium...” wprowadza zakaz lokalizacji budynków (i zakaz zwiększania wskaźnika intensywności zabudowy w przypadku zabudowy istniejącej) oraz zakaz zwiększania wysokości istniejącej zabudowy. W ramach dopuszczenia możliwe jest m.in. lokalizowanie plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych, obiektów małej architektury, tablic informacyjnych, boisk sportowych, placów zabaw i gier, szatni, hangarów na sprzęt, wież i punktów widokowych, elementów związanych z zagospodarowaniem terenów przywodnych, tras rowerowych, szlaków pieszych i konnych (stoły, ławki itp.). Na terenach **ZO** dopuszcza się jednocześnie lokalizację urządzeń wodnych, obiektów służących ochronie przyrody, inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej oraz transportowej itd.

W odniesieniu do terenów **ZO*** (wyznaczonych głównie w zachodniej części omawianego obszaru) – terenów użytków ekologicznych i innych terenów cennych przyrodniczo – „Studium...” ustala zakaz lokalizacji obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów małej architektury, urządzeń służących gospodarce wodnej i obiektów służących ochronie przyrody. „Studium...” dopuszcza jednocześnie utrzymanie na tych terenach istniejącego zainwestowania związanego z prowadzeniem gospodarki leśnej oraz gospodarki rolnej.

Na rysunku „Studium...” w granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu wskazano również przebieg elementów infrastruktury technicznej – napowietrznej oraz kablowej linii elektroenergetycznej.

Należy podkreślić, że cały obszar projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu obejmuje tereny zlokalizowane w zasięgu strukturalnego klina zieleni, współtworzącego klinowo-pierścieniowy system zieleni miasta. Zgodnie z określonymi w „Studium...” zasadami ochrony i kształtowania klinowo-pierścieniowego

³⁸ w zakresie wymagań wynikających z kształtowania przestrzeni publicznych

³⁹ bez zabudowy obiektami trwałymi, nawierzchnią trwałą i utwardzoną oraz bez nasadzeń drzew i krzewów, nie mniejszej niż 0,5 m od osi wojskowych teletechnicznych linii kablowych

⁴⁰ uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

systemu zieleni, nadrzędnym zadaniem jest zachowanie i odtwarzanie ciągłości oraz podbudowa biologiczna istniejących elementów systemu poprzez m.in.: wprowadzenie zakazu zabudowy i rozbudowy istniejących obiektów budowlanych na terenach zieleni nieurządzonej, objęcie klinowo-pierścieniowego systemu zieleni planami miejscowymi (w celu zabezpieczenia przed niekontrolowaną zabudową i wzmocnienia ich ochrony), zachowanie możliwie największej ciągłości systemu przyrodniczego, wprowadzanie wskaźników dotyczących zachowania powierzchni biologicznie czynnych (na terenach, gdzie dopuszczona jest zabudowa), czy też ochronę ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez nie wprowadzanie barier ekologicznych na terenach zieleni.

W zakresie zasad ochrony zasobów środowiska, „Studium...” wskazuje m.in. na konieczność dążenia do poprawy jakości wód podziemnych oraz zapewnienia odtwarzalności ich zasobów, między innymi poprzez podjęcie działań polegających na dążeniu do konsekwentnego uzbrajania terenów pod zabudowę w infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska oraz zatrzymanie jak największej ilości wód opadowych i roztopowych w zlewni – a tym samym znaczącym ograniczeniu ilości ścieków deszczowych i roztopowych odprowadzanych do kanalizacji deszczowej lub cieków. Dla poprawy jakości wód powierzchniowych, eliminacji zagrożeń sanitarnych oraz zapewnienia odtwarzalności zasobów zakłada się natomiast podjęcie działań zmierzających do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej (w tym wyeliminowania zrzutów nieoczyszczonych lub niewystarczająco oczyszczonych ścieków do wód otwartych), konsekwentnego uzbrajania terenów pod zabudowę w kanalizację sanitarną, zwiększania retencji gruntowej, zwiększenia ilości wód opadowych i roztopowych zatrzymywanych w zlewni, zachowania istniejących cieków wodnych jako otwartych (poza uzasadnionymi przypadkami ich kanalizacji) itd.

W zakresie ochrony powietrza, „Studium...” określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zbieżne lub uzupełniające do aktualizacji Programu ochrony powietrza dla Miasta Poznania⁴¹ i Programu ochrony powietrza w zakresie benzoalfa-pirenu⁴². W celu dążenia do uzyskania i utrzymania najwyższej jakości powietrza postuluje się m.in.: zachowanie klinów zieleni jako korytarzy przewietrzania miasta, tworzenie pasów zieleni oraz rozmieszczanie ich w sposób wspomagający przewietrzanie obszarów szczególnie narażonych na kumulowanie zanieczyszczeń, ustalenie zakazu stosowania paliw stałych w obrębie projektowanej zabudowy (w przypadku stosowania indywidualnych systemów grzewczych), a także ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego paliwami stałymi poprzez wzrost odbiorców ciepła sieciowego, ogrzewania elektrycznego lub gazowego.

W zakresie ochrony przed hałasem „Studium...” określa wytyczne do stosowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – zbieżne lub uzupełniające do Programu ochrony środowiska przed hałasem⁴³ – w celu dążenia do uzyskania i utrzymania wymaganych standardów akustycznych.

„Studium...” określa także zasady ochrony zasobów złóż kopalin, ustalając m.in. ochronę złóż kopalin poprzez racjonalne gospodarowanie ich zasobami, jak również wykluczenie eksploatacji złóż węgla brunatnego, stanowiących fragment Rowu Poznańskiego.

Podsumowując, rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne wskazane w analizowanym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego w Poznaniu należy uznać za zbieżne z kierunkami przeznaczenia wskazanymi dla przedmiotowego obszaru w „Studium...”.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego dla danego obszaru, stanowi przyczynę pojawiania się znaczących utrudnień w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach dotyczących przeznaczenia poszczególnych terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Należy zauważyć,

⁴¹ Uchwała Nr XXIX/561/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy: Aglomeracja Poznań (strefa Miasto Poznań) w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 508)

⁴² Uchwała Nr XXIX/566/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie Programu ochrony powietrza w zakresie benzo-alfa-pirenu dla stref: Aglomeracja Poznańska, Miasto Leszno, strefy gnieźnieńsko-wrzesińskiej oraz strefy pilsko-złotowskiej w woj. wielkopolskim (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r. poz. 509)

⁴³ „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Poznania” przyjęty uchwałą Nr LX/927/VI/2013 Rady miasta Poznania z dnia 10 grudnia 2013 r.

że tego rodzaju sytuacja utrudnia również skuteczną ochronę lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego oraz walorów krajobrazowych terenów.

Obszar objęty granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu obejmuje tereny niezabudowane – przede wszystkim tereny użytkowane rolniczo oraz tereny zieleni nieurządzonej, towarzyszącej przepływającym ciekom. W chwili obecnej na obszarze tym nie funkcjonuje jakakolwiek zabudowa. Zakłada się zatem, iż w przypadku utrzymania dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania tych terenów, na obszarze tym nie przewiduje się znaczących zmian w zakresie kształtowania warunków środowiska.

Przewiduje się, iż potencjalne zmiany stanu środowiska jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu dla obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, dotyczyć mogą przede wszystkim rozwoju zabudowy na terenach sąsiadujących z istniejącą zabudową (zarówno w granicach, jak i poza granicami obszaru projektu planu). Ewentualne zrealizowanie na obszarze opracowania zabudowy o zróżnicowanej funkcji i parametrach) doprowadzi do znacznego zmniejszenia powierzchni terenów niezagospodarowanych, przekształcenia lokalnego krajobrazu (szczególnie w przypadku realizacji budynków o znacznej kubaturze), zniszczenia części siedlisk, jak również zwiększenia presji antropogenicznej. W przypadku realizacji inwestycji budowlanej pojawić się mogą również problemy związane z brakiem dostępności sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności sieci kanalizacji sanitarnej (zwiększenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego z uwagi na niewłaściwy sposób prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej). Brak obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w sposób znaczący utrudni zatem możliwość ochrony niezainwestowanych terenów zieleni (współtworzących klin zieleni), pełniących m.in. rolę lokalnych korytarzy ekologicznych. Ponadto, należy zauważyć, iż w przypadku braku obowiązywania planu miejscowego, nowe inwestycje prowadzone będą wyłącznie w oparciu o decyzje administracyjne (decyzje o warunkach zabudowy), a taki sposób prowadzenia polityki przestrzennej nie zawsze stanowi skutecznego narzędzia kształtowania ładu przestrzennego⁴⁴.

Potencjalne zagrożenie stanowi również możliwość wprowadzenia na analizowane tereny obiektów o funkcjach generujących znaczne ilości zanieczyszczeń, w tym hałasu, przy jednoczesnym braku zastosowania rozwiązań, pozwalających na ograniczanie negatywnego oddziaływania antropopresji na środowisko. Uniemożliwienie realizacji tego rodzaju inwestycji jest szczególnie istotne w kontekście zapewnienia właściwej ochrony obszarów charakteryzujących się wysokimi walorami przyrodniczymi, współtworzącymi klinowo-pierścieniowy system zieleni miasta.

Do najważniejszych, potencjalnych zmian w środowisku przyrodniczym oraz w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów, jakie mogłyby wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, można zatem zaliczyć:

- realizowanie zabudowy na niezagospodarowanych dotąd terenach (skutkujące zmniejszeniem powierzchni terenów zieleni), bez uwzględnienia lokalnych uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych,
- realizacja przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie oddziaływać na środowisko (innych niż elementy układu komunikacyjnego czy inwestycje celu publicznego z zakresu łączności publicznej),
- brak możliwości skutecznej ochrony terenów o szczególnych walorach krajobrazowych, związanych z występowaniem sieci niewielkich cieków oraz towarzyszącej im zieleni (pojawianie się obiektów wpływających negatywnie na kształtowanie walorów estetycznych przestrzeni, jak również eliminowanie elementów wpływających w sposób istotny na kształtowanie lokalnego krajobrazu),
- brak możliwości skutecznej ochrony terenów o szczególnej wartości przyrodniczej, w tym w szczególności cennych przyrodniczo siedlisk, występujących w południowo-zachodniej części obszaru projektu planu.

---

⁴⁴ szczególnie w przypadku terenów zlokalizowanych w zasięgu klinów zieleni, charakteryzujących się znaczną wartością przyrodniczą i krajobrazową

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do najbardziej istotnych z punktu widzenia analizowanego obszaru celów ochrony środowiska, ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, należy zaliczyć cele wskazane w następujących dokumentach:

- Konwencji o ochronie dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencja Berneńska) z dnia 19 września 1979 r. – dotyczącej zagadnień związanych z ochroną zagrożonych wyginięciem gatunków europejskiej flory i fauny – cele istotne w kontekście obszaru projektu mpzp z uwagi na występowanie w jego granicach licznych przedstawicieli flory i fauny;
- Konwencji o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro z dnia 5 czerwca 1992 r. – nakładająca m.in. obowiązek identyfikacji i monitoringu wszystkich elementów różnorodności biologicznej, położenia nacisku na ochronę *in situ*, a także oceny skutków oraz minimalizowania negatywnych oddziaływań w skali makro i mikro – określone w niej cele są istotne z uwagi na szczególne walory przyrodnicze obszaru projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu;
- Konwencji krajobrazowej z dnia 20 października 2000 r. (sporządzona we Florencji) – której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu – jest to szczególnie istotne z uwagi na konieczność ochrony szczególnych walorów krajobrazowych terenów niezabudowanych, współtworzących klin zieleni.

Cele określone we wspomnianych powyżej dokumentach zostały uwzględnione w omawianym projekcie mpzp m.in. poprzez wprowadzenie odpowiednich ustaleń określających docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów stanowiących o znaczącej wartości przyrodniczej tych terenów (wyznaczenie terenów zieleni otwartej **1-3ZO**, terenów lasów **1-2ZL**), jak również zapisy dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu – w tym w szczególności zapis ustalający ochronę walorów krajobrazowych, w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo (stanowiących element klina zieleni) poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych.

Do dokumentów rangi międzynarodowej – wspólnotowej – formułujących cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia omawianego projektu mpzp zaliczyć można m.in. Dyrektywę Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (96/62/WE) – nakładającą na Państwa Członkowskie obowiązek utrzymania jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawia m.in. strategiczny dokument jakim jest *Strategia Rozwoju Kraju 2020*. Jest to najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do roku 2020, kluczowy dla określenia działań rozwojowych na terenie kraju. Określa on cele i kierunki rozwoju kraju, wskazując na trzy obszary strategiczne („sprawne i efektywne państwo”, „konkurencyjna gospodarka” oraz „spójność społeczna i terytorialna”), w obrębie których wskazano szereg celów i priorytetów rozwojowych. Z punktu widzenia niniejszego opracowania wspomnieć można przede wszystkim o celach wskazujących na konieczność zapewnienia ładu przestrzennego oraz bezpieczeństwa energetycznego i środowiska.

W zakresie zapewnienia ładu przestrzennego (obszar strategiczny „sprawne i efektywne państwo” *Strategia* wskazuje na konieczność zwiększenia stopnia pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego, a w szczególności terenów rozwojowych. Wśród najważniejszych wyzwań wskazuje jednocześnie na zapewnienie właściwego gospodarowania wodami jako elementu różnorodności biologicznej oraz podstawy rozwoju regionalnego i gospodarczego. W zakresie obszaru strategicznego „konkurencyjna gospodarka” oraz wyznaczonego w nim celu „bezpieczeństwo energetyczne i środowisko” wskazano natomiast następujące kierunki interwencji publicznej, w tym m.in. racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawę stanu środowiska oraz adaptację do zmian klimatu. W zakresie celu strategicznego „poprawa stanu środowiska” *Strategia* wskazuje się na konieczność:

- poprawy jakości powietrza – m.in. poprzez długoterminowe działania na rzecz ograniczenia emisji pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza,
- ochrony wód podziemnych i powierzchniowych – ograniczanie zanieczyszczeń ze źródeł punktowych i obszarowych, porządkowanie systemu gospodarki ściekowej itd.,
- budowy efektywnego systemu gospodarki odpadami, w tym zwłaszcza komunalnymi i niebezpiecznymi,

- promocji zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
- prowadzenia polityki chroniącej przed hałasem, w tym ograniczenie oddziaływania źródeł hałasu,
- określenia metod eliminowania konfliktów przyrodniczo-przestrzennych i barier dla zrównoważonego rozwoju oraz minimalizowanie negatywnych skutków ewentualnych kolizji (szczególnie między programami rozwojowymi a obszarami chronionymi),
- kształtowania wysokiej jakości przestrzeni miejskiej, realizowanie działań na rzecz zrównoważonego planowania przestrzennego miast (służącego wzrostowi jakości życia miejskiego), m.in. poprzez kreowanie przestrzeni publicznej, zielonej infrastruktury miejskich obszarów funkcjonalnych, stref napowietrzania miast, stref cichych.

W zakresie adaptacji do zmian klimatu wskazuje się na konieczność opracowania i efektywnego wdrożenia systemowych rozwiązań dotyczących adaptacji do zmieniających się uwarunkowań klimatycznych i hydrologicznych, a także podjęcie działań mających na celu dostosowanie zagrożonych sektorów i obszarów do nowych warunków i zjawisk klimatycznych.

W kontekście kształtowania polityki klimatycznej wspomnieć można również o Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). SPA2020 wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem SPA2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne zawarte w SPA2020 obejmują zarówno przedsięwzięcia techniczne, np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią. Wśród planowanych do realizacji inwestycji znajduje się szereg przedsięwzięć poprawiających jakość życia mieszkańców i pobudzających wzrost gospodarczy. Planowane działania obejmują np. poprawę jakości wód, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie zalesienia czy wsparcie dla rozwoju technologii środowiskowych. Podjęte zostaną również działania edukacyjne, wyjaśniające opinii publicznej zjawisko zmian klimatu.

Spośród zapisów analizowanego projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, realizujących cele wskazane w dokumencie SPA2020 wymienić można m.in. zapisy ustalające docelowe przeznaczenie terenów lasów **ZL** oraz terenów zieleni otwartej **ZO**, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, jak również ochronę walorów krajobrazowych, w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów czynnych przyrodniczo⁴⁵.

Dokumentem o charakterze strategicznym, przenoszącym założenia i cele zawarte w tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej⁴⁶, jest natomiast „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”⁴⁷. Plan ten jest narzędziem planistycznym, stanowiącym pewnego rodzaju fundament przy podejmowaniu decyzji wpływających na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania wodami w przyszłości. W planie tym ustalono cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Przy ustalaniu celów środowiskowych JCW brano pod uwagę aktualny stan JCW w związku z wymaganym zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną warunkiem nie pogarszania ich stanu. Dla JCW, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ze względu na istotne różnice między naturalnymi oraz silnie zmienionymi i sztucznymi częściami wód, zróżnicowano cele środowiskowe wymagane do osiągnięcia dla poszczególnych rodzajów wód. W przypadku naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, a w przypadku wód silnie zmienionych i sztucznych – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. W obydwu

---

⁴⁵ stanowiących element klina zieleni, poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych

⁴⁶ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22 grudnia 2000 r.)

⁴⁷ M.P. Nr 40, poz. 451

przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu lub potencjału wymagane jest jednocześnie utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

W kontekście analizowanego projektu mpzp istotne jest uwzględnienie celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWP Warta od Różanego Potoku do dopływu z Uchorowa (kod PLRW600021185991). W aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016-2021 wspomniana JCWP została wskazana jako silnie zmieniona część wód (SZCW) o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych – osiągnięciem dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Analizując wpływ realizacji ustaleń omawianego projektu mpzp na osiągnięcie celu środowiskowego dla wspomnianej JCWP nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania w tym zakresie. Ograniczeniu możliwości wystąpienia tego rodzaju zjawisk służyć będzie realizacja szeregu zapisów projektu mpzp, w tym przede wszystkim zapisów odnoszących się do sposobu zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów (niemal 99% powierzchni analizowanego obszaru stanowią tereny zieleni otwartej oraz tereny lasów, dla których wprowadza się zakaz lokalizacji budynków), ustalających zachowanie cieków i zbiorników jako otwartych, określających sposób zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, a także zapisu ustalającego powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci.

Na szczeblu gminnym wyraz realizacji strategii i polityk krajowych stanowi *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku*. W Programie wytypowano – w poszczególnych obszarach interwencji – cele ekologiczne wraz z kierunkami działań, które sformułowano na podstawie głównych zagrożeń środowiska rozpatrywanych w kontekście aktualnych i planowanych wymogów prawnych oraz potrzeb i możliwości realizacyjnych Miasta. W ramach poszczególnych obszarów interwencji wskazano następujące cele strategiczne (jak również kierunki interwencji polityki ekologicznej):

- „poprawa jakości powietrza i ochrona klimatu” – cele: osiągnięcie dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
- „zagrożenie hałasem” – cele: osiągnięcie dobrego stanu klimatu akustycznego (bez przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu), zmniejszenie hałasu komunikacyjnego w przestrzeni miejskiej;
- „pola elektromagnetyczne” – cel: utrzymanie stopnia emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu;
- „gospodarowanie wodami” – cel: racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, ochrona przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- „gospodarka wodno-ściekowa” – cel: poprawa jakości wody, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- „ochrona zasobów geologicznych” – cele: ochrona złóż kopalin, ograniczenie presji wywieranej przez wydobywanie złóż;
- „ochrona gleb” – cel: poprawa jakości gleby i ziemi;
- „gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” – cel: zapewnienie zrównoważonego systemu gospodarki odpadami;
- „zasoby przyrodnicze” – cel: ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz tworzenie sieci obszarów chronionych;
- „zagrożenia poważnymi awariami” – cel: zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i awarii pochodzących z transportu;
- „edukacja ekologiczna i działania prośrodowiskowe” – cel: zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (zwiększenie świadomości o współodpowiedzialności za jakość środowiska);
- „monitoring środowiska” – cel: zapewnienie stałego i rzetelnego monitoringu środowiska.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu. Są to cele dotyczące:

- osiągnięcia dobrej jakości powietrza i jakości życia mieszkańców, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów **1-3ZO** i **1-2ZL**, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, dopuszczenie

zalesienia (z uwzględnieniem pozostałych zapisów) na terenach **ZO** oraz wprowadzenie zapisu określającego wymóg zachowania nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu jako powierzchni biologicznie czynnej (na terenach **ZO**);

- racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: zachowanie zbiorników i cieków wodnych jako otwartych, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicy terenu – dla terenów **ZO**, **ZL** i **KDWx**, odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej, z dopuszczeniem zagospodarowania w granicy terenu – na terenach **KD-L**, dopuszczenie lokalizacji zbiorników retencyjnych na terenach **ZO**, wyznaczenie terenów lasów **ZL**, dla których ustala się prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu, zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania (w tym: pól, łąk, zadrzewień) na terenach **ZO**, dopuszczenie zalesienia na terenach **ZO** (z uwzględnieniem pozostałych ustaleń), zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienia dostępu do sieci (dla całego obszaru projektu mpzp);
- poprawy jakości wody, rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienia dostępu do sieci (dla całego obszaru projektu mpzp), zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicy terenu – dla terenów **ZO**, **ZL** i **KDWx**, odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej (z dopuszczeniem zagospodarowania w granicy terenu) – dla terenów **KD-L**, dopuszczenie lokalizacji zbiorników retencyjnych na terenach **ZO**;
- ochrony gleb, realizowane w projekcie mpzp poprzez zapisy ustalające: określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów **1-3ZO** i **1-2ZL**, zakaz lokalizacji budynków, zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, określenie wymogu utrzymania na terenach **ZO** powierzchni biologicznie czynnej stanowiącej nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu, ochronę walorów krajobrazowych (w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni) poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych;
- ochrony i zachowania różnorodności biologicznej oraz tworzenia sieci obszarów chronionych, realizowane w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: ochronę walorów krajobrazowych (w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni) poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania – w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych, docelowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów **ZL** oraz **ZO**, zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenu, utrzymanie nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu jako powierzchni biologicznie czynnej (dla terenów **ZO**).

Analizując opisane powyżej cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, określone na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, należy uznać, że poprzez wprowadzenie odpowiednich zapisów projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu zostały one uwzględnione w sposób właściwy.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

6.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Ze względu na charakter ustaleń projektu planu miejscowego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu (którego głównym celem jest ochrona terenów zlokalizowanych w zasięgu północnego klina zieleni), nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe o znacząco negatywnym charakterze. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z ochronnego charakteru rozwiązań w zakresie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, jakie zostały zaproponowane w przedmiotowym projekcie planu.

Jak już wcześniej wspomniano, w granicach analizowanego obszaru nie wyznacza się jakichkolwiek terenów, w obrębie których możliwa byłaby lokalizacja zabudowy kubaturowej, czy też realizacja nowych elementów układu komunikacyjnego. Położone w granicach obszaru projektu planu tereny wskazane zostały zasadniczo jako tereny wyłączone z zabudowy, obejmujące tereny zieleni otwartej **1-3ZO** oraz tereny lasów **1-2ZL**, w odniesieniu do których ustala się zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania (w tym pól, łąk, zadrzewień)⁴⁸ oraz prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu⁴⁹. Prognozuje się, iż respektowanie tych ustaleń, pozwoli na całkowite wyeliminowanie zagrożeń, wynikających ze znaczących przekształceń powierzchni ziemi i warunków gruntowych na skutek realizacji inwestycji budowlanych. W tym miejscu wspomnieć można także, iż poza wprowadzonym dla całego obszaru projektu mpzp zakazem lokalizacji budynków, omawiany projekt planu uniemożliwia również lokalizację miejsc postojowych dla samochodów⁵⁰. Takie rozwiązania pozwolą wyeliminować potencjalną możliwość utwardzenia i uszczelnienia znacznych powierzchni terenu, pomimo braku możliwości lokalizacji na przedmiotowych terenach budynków.

Zakłada się również, iż oddziaływania o istotnym, negatywnym wpływie na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych, nie pojawią się na skutek realizacji pojedynczych inwestycji, dopuszczonych w granicach wspomnianych powyżej terenów **ZO** i **ZL**. Wśród inwestycji tych wskazać można m.in. dopuszczenie lokalizacji ciągów pieszych, rowerowych oraz duktów leśnych (w tym przeznaczonych do rekreacyjnej jazdy konnej) – wyłącznie o nawierzchni przepuszczalnej, dopuszczenie lokalizacji placów zabaw i gier oraz plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych⁵¹, czy też dopuszczenie lokalizacji obiektów małej architektury, zbiorników retencyjnych na terenach **ZO**, urządzeń budowlanych oraz budowli hydrotechnicznych, urządzeń wodnych i przepustów. Realizacja wspomnianych elementów zagospodarowania niewątpliwie związana będzie z lokalnym przekształceniem powierzchni ziemi i warunków gruntowych (utwardzenie fragmentów powierzchni, przemieszanie warstw gruntu, dokonanie wykopów itd.), niemniej charakter i skala projektowanych inwestycji pozwala założyć, że nie powinny one wpływać w sposób znacząco negatywny na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowo-wodnych w granicach całego analizowanego obszaru (głównie z uwagi na niewielką skalę i intensywność prowadzonych prac). Należy natomiast podkreślić, iż pomimo potencjalnego oddziaływania o lokalnie negatywnym charakterze, realizacja wspomnianych inwestycji będzie miała długofalowy, korzystny wpływ na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych w kontekście całego obszaru projektu mpzp (skanalizowanie ruchu pieszego i rowerowego, umożliwienie właściwego regulowania lokalnych warunków gruntowo-wodnych, przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi odpadami itd.).

Wystąpienia zjawisk o znacząco negatywnym wpływie na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych w granicach obszaru opracowania nie należy spodziewać się również w przypadku realizacji inwestycji z zakresu modernizacji, rozbudowy i budowy elementów układu komunikacyjnego. Nieliczne tereny komunikacyjne w granicach obszaru opracowania (**1-2KD-L** oraz **KDWx**) wyznaczone zostały w oparciu o istniejący układ drogowy, a wszelkie negatywne oddziaływania związane z ich ewentualną przebudową, rozbudową i modernizacją dotyczyć będą zasadniczo terenów przekształconych na skutek realizacji wcześniejszych inwestycji. Tego rodzaju sytuacja w sposób znaczący wpływa na ograniczenie skali ewentualnych oddziaływań związanych z utwardzeniem gruntu i zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby.

Niekorzystne oddziaływania o lokalnym zasięgu, mogą wystąpić na skutek realizacji części inwestycji w zakresie realizacji elementów infrastruktury technicznej⁵², dopuszczonych zgodnie z ustaleniami projektu mpzp. Obejmować one będą najprawdopodobniej przekształcenia powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i czasowym, wynikającym z konieczności wykonania wykopów, posadowienia poszczególnych elementów konstrukcyjnych, a także przemieszczenia lub wprowadzania nowych elementów do profilu glebowego. Zakłada się, że w analizowanym przypadku największe znaczenie będzie miało ewentualne zrealizowanie inwestycji związanej z budową wielotorowych, wielonapięciowych linii elektroenergetycznych, niemniej – z uwagi na wprowadzony do projektu mpzp wymóg budowy wspomnianej linii po trasie istniejącej elektroenergetycznej linii

---

⁴⁸ w odniesieniu do terenów **1-3ZO**

⁴⁹ w odniesieniu do terenów **1-2ZL**

⁵⁰ zakaz wprowadzony w odniesieniu do wszystkich terenów **ZO** i **ZL**

⁵¹ poza wyznaczonymi na rysunku planu obszarami cennymi przyrodniczo

⁵² a także robót w zakresie infrastruktury technicznej

wysokiego napięcia 220 kV⁵³ – zakłada się, że zjawisko to, nie będzie jednak odgrywało znaczącej roli w kształtowaniu powierzchni ziemi oraz zmianie warunków gruntowych w odniesieniu do całego obszaru projektu planu.

Pomimo wspomnianego powyżej niewielkiego ryzyka wystąpienia znaczących, niekorzystnych zmian w odniesieniu do powierzchni ziemi i warunków gruntowych (stanowiących następstwo nielicznych, przewidzianych w projekcie mpzp inwestycji), do projektu planu wprowadzono liczne ustalenia pozwalające na zminimalizowanie skali ewentualnych zmian w zakresie powierzchni ziemi i warunków gruntowych. Poza wprowadzeniem wspomnianego w pierwszej części rozdziału zakazu lokalizacji budynków (na całym obszarze mpzp), do projektu wprowadzono również zakaz lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów⁵⁴, wymóg zagospodarowania zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia, czy też zachowania – w przypadku terenów **1-3ZO** – powierzchni biologicznie czynnej stanowiącej nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu.

Zakłada się, że pełne i docelowe respektowanie ustaleń odnoszących się do sposobu zagospodarowania i użytkowania stanowiących ponad 99% powierzchni całkowitej terenów **ZO** i **ZL**, przy jednoczesnym uwzględnieniu zapisu ustalającego ochronę walorów krajobrazowych – w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni – poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych, stanowić będzie skuteczne narzędzie ograniczające ryzyko wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na powierzchni ziemi i warunków gruntowych w obrębie terenów współtworzących klinowy system zieleni miasta.

Podsumowując, prognozuje się, iż pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, przyczyni się do zapewnienia skutecznej ochrony terenów zieleni współtworzących klinowo-pierścieniowy system zieleni miasta, ograniczając tym samym możliwość wystąpienia istotnych, negatywnych oddziaływań na kształtowanie środowiska, w tym powierzchni ziemi oraz lokalnych warunków gruntowych. Nieliczne inwestycje w zakresie elementów zagospodarowania niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania tych terenów nie będą stanowić przyczyny wystąpienia negatywnych oddziaływań na kształtowanie powierzchni ziemi i warunków gruntowych o skali i zasięgu mogącym wpłynąć na kształtowanie tego komponentu środowiska na całym obszarze opracowania.

6.2. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Prognozuje się, iż realizacja pojedynczych inwestycji, których lokalizacja została dopuszczona na obszarze objętym granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, nie będzie stanowić przyczyny pojawienia się znaczących, negatywnych oddziaływań na lokalne zasoby wód podziemnych i powierzchniowych. Inwestycje o niewielkiej skali i pomijalnym wpływie na kształtowanie zasobów wodnych na całym obszarze opracowania, mogą wystąpić jedynie w konsekwencji realizacji pojedynczych inwestycji⁵⁵, dopuszczonych zgodnie z zapisami projektu planu. Ewentualne wystąpienie tych zjawisk wynikać będzie z konieczności przeprowadzenia prac budowlanych niezbędnych do zrealizowania poszczególnych elementów zagospodarowania (związanych z funkcją poszczególnych terenów) oraz elementów sieci infrastruktury technicznej.

Należy natomiast podkreślić, że pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu będzie wpływać korzystnie na utrzymanie lokalnych warunków gruntowo-wodnych oraz ograniczenie możliwości realizacji nowych źródeł emisji zanieczyszczeń do środowiska, w tym lokalnych zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Dla zachowania lokalnych zasobów wód powierzchniowych najbardziej istotna będzie realizacja ustaleń projektu mpzp odnoszących się w sposób bezpośredni do występujących na tych terenach wód powierzchniowych – ustalających przede wszystkim zachowanie zbiorników i cieków wodnych jako otwartych (na terenach **ZO**) oraz zachowanie ciągłości istniejącego systemu melioracyjnego⁵⁶. Utrzymaniu lokalnych warunków wodnych służyć będzie również ustalenie nakazu zapewnienia dostępu do wód powierzchniowych na potrzeby wykonywania robót konserwacyjnych i hydrotechnicznych, a także dopuszczenie realizacji takich elementów

⁵³ wraz z niezbędnymi obiektami i urządzeniami na terenach **1ZO**, **2ZO**, **2ZL** i **KDWx**

⁵⁴ na terenach **1-3ZO** i **1-2ZL**

⁵⁵ w tym m.in. ciągów pieszych i rowerowych, duktów leśnych, placów zabaw i gier oraz plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych (poza wyznaczonymi na rysunku planu obszarami cennymi przyrodniczo)

⁵⁶ z dopuszczeniem jego przebudowy

zagospodarowania jak budowle hydrotechniczne, urządzenia wodne i przepusty (na całym obszarze projektu mpzp) oraz zbiorniki retencyjne (których lokalizacja dopuszczona została na terenach **ZO**).

W niezwykle istotny (jednak pośredni) sposób, na zachowanie występujących na obszarze opracowania wód powierzchniowych wpływać będzie także utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania większości terenów, w tym w szczególności wyznaczenie terenów zieleni otwartej (oznaczonych symbolami **1-3ZO**) oraz terenów lasów (oznaczonych symbolami **1-2ZL**). Ustalenie zachowania istniejącego sposobu zagospodarowania (w tym: pól, łąk, zadrzewień) terenów **ZO**, dla których ustala się jednocześnie wymóg zachowania nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu jako powierzchni biologicznie czynnej, a także ustalenie prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu w odniesieniu do terenów **ZL**, sprzyjać będzie zachowaniu zdolności retencyjnej terenów na dotychczasowym poziomie, ograniczając tym samym możliwość znaczących zmian w kształtowaniu lokalnych warunków gruntowo-wodnych. Podobne skutki będzie za sobą niosło respektowanie zapisu ustalającego ochronę walorów krajobrazowych⁵⁷ poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych.

Zachowaniu możliwości zasilania lokalnych zasobów wód podziemnych (na skutek infiltracji wód opadowych i roztopowych) sprzyjać będzie realizacja zapisów odnoszących się do sposobu postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi. Wśród najbardziej istotnych wskazać należy zapis ustalający zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w granicy terenu – na terenach **ZO, ZL** oraz **KDWx**. Wprowadzenie tego rodzaju zapisu dla zagospodarowanych źróźnicowaną zielenią terenów **ZO** i **ZL**⁵⁸, dla których ustala się jednocześnie zakaz lokalizacji budynków, oceniać należy jako rozwiązanie najbardziej właściwe z ekologicznego punktu widzenia, gdyż podstawową zasadą współczesnych metod zagospodarowania wód opadowych i roztopowych jest ich zatrzymanie na terenie. Ograniczeniu ryzyka zanieczyszczenia wód podziemnych na skutek przenikania zanieczyszczeń w głąb profilu glebowego sprzyjać będzie natomiast ustalenie dla terenu **KD-L** odprowadzenia wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej⁵⁹, jak również – w sposób pośredni – wprowadzenie zakazu lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów na terenach **ZO** i **ZL**.

Wspomnieć można również, iż zwiększeniu lokalnych zasobów wód powierzchniowych oraz utrzymaniu (lub zwiększeniu) zdolności retencyjnej w granicach analizowanego obszaru sprzyjać będzie dopuszczenie – dla terenów zieleni otwartej **1-3ZO** – lokalizacji zbiorników retencyjnych. Prognozuje się zatem, iż tego rodzaju inwestycje będą w sposób korzystny i długofalowy wpływać na kształtowanie lokalnych warunków wodnych.

Z uwagi na brak funkcjonowania na analizowanym obszarze jakiegokolwiek zabudowy (możliwość wprowadzenia zabudowy nie przewiduje również projekt planu), nie nastąpiła konieczność wprowadzenia szczegółowych ustaleń w zakresie prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej (minimalizującej ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego), niemniej, z uwagi na konieczność zapewnienia prawidłowego funkcjonowania terenów zlokalizowanych poza granicami analizowanego obszaru, do projektu planu wprowadzono szereg zapisów w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów sieci infrastruktury technicznej. Wskazać można tu chociażby ustalenie powiązania sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, a także dopuszczenie robót budowlanych w zakresie sieci infrastruktury technicznej. Zapisy projektu mpzp wymagają jednocześnie uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów ograniczeń wynikających z przebiegu sieci infrastruktury technicznej.

Reasumując, ustalenia projektu mpzp nie przewidują możliwości wprowadzenia inwestycji, których realizacja mogłaby przyczynić się do wystąpienia istotnych, niekorzystnych oddziaływań na zasobność oraz jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Prognozuje się, iż zaproponowany w projekcie mpzp sposób zagospodarowania i użytkowania terenów sprzyjać będzie ochronie poszczególnych komponentów środowiska – w tym również lokalnych zasobów wód – przed zanieczyszczeniem.

6.3. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Z uwagi na charakter ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu (głównym celem

⁵⁷ w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni

⁵⁸ tereny zieleni otartej oraz tereny lasów obejmujące ponad 99% całkowitej powierzchni analizowanego obszaru

⁵⁹ z dopuszczeniem zagospodarowania w granicy terenu

projektu mpzp jest ochrona terenów klina zieleni), nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań wpływających negatywnie na kształtowanie zasobów naturalnych, wynikających z realizacji ustaleń przedmiotowego projektu planu. W projekcie mpzp, wskazano jednocześnie na częściowe położenie obszaru objętego planem w strefie występowania udokumentowanych złóż węgla brunatnego – Naramowice (zgodnie z rysunkiem planu).

6.4. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, w tym rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, z uwagi na charakter jego ustaleń, jak również główny cel opracowania projektu planu, sprzyjać będzie utrzymaniu różnorodności biologicznej na dotychczasowym poziomie. Prognozuje się, iż pełne i docelowe zrealizowanie ustaleń omawianego projektu planu sprzyjać będzie utrzymaniu oraz ochronie różnorodności biologicznej w granicach całego „moraskiego” klina zieleni, współtworzonego przez niezabudowane dotąd tereny zieleni o zróżnicowanym charakterze.

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach, na wysoką różnorodność biologiczną w granicach obszaru objętego granicami projektu mpzp wpływa przede wszystkim obecność terenów zieleni otwartej oraz przepływających przez te tereny niewielkich cieków wodnych (oraz zlokalizowanego w części północnej zbiornika), tworzących sieć lokalnych korytarzy ekologicznych. Tereny te, z uwagi na występowanie zróżnicowanych siedlisk o niewielkim (jak na warunki miejskie) stopniu antropogenicznego przekształcenia, stanowią obszary występowania przedstawicieli lokalnej flory i fauny (w tym m.in. żerowiska i miejsca rozrodu), stąd też określenie ich docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania będzie miało niezwykle istotny wpływ na kształtowanie lokalnej bioróżnorodności. Wyznaczenie w granicach obszaru projektu mpzp terenów lasów (**1-2ZL**) oraz terenów zieleni otwartej (**1-3ZO**), których powierzchnia stanowi ponad 99% powierzchni całkowitej obszaru opracowania, jest zatem rozwiązaniem najbardziej korzystnym z punktu widzenia zachowania tutejszej różnorodności biologicznej. Uniemożliwienie wprowadzenia znaczących zmian w zakresie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów charakteryzujących się znacznym udziałem roślinności oraz występowaniem licznych schronień wykorzystywanych przez zwierzęta (m.in. poprzez wprowadzenie zapisu ustalającego dla terenów **ZL** prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu oraz zapisu ustalającego dla terenów **ZO** zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania, w tym; pól, łąk, zadrzewień⁶⁰) zapobiegnie znaczącym zmianom panujących tu warunków siedliskowych i wyeliminuje ryzyko utraty części siedlisk na skutek wprowadzania nowych elementów zagospodarowania.

Za szczególnie istotne dla utrzymania różnorodności gatunkowej występujących tu dotychczas przedstawicieli flory i fauny uznać należy respektowanie zapisu wprowadzającego dla terenów **1-3ZO** wymóg zachowania cieków i zbiorników wodnych jako otwartych, a także zapisu ustalającego zachowanie ciągłości istniejącego systemu melioracyjnego⁶¹. Obecność wód powierzchniowych (stojących i płynących) wpływa w sposób znaczący na zwiększenie różnorodności występujących na danym obszarze siedlisk, przyczyniając się tym samym do zwiększenia różnorodności występujących na tych terenach gatunków roślin i zwierząt. Brak zapisów wskazujących na konieczności zachowania wód powierzchniowych mogłoby skutkować skanalizowaniem (całkowitym lub fragmentarycznym) przepływających przez omawiany obszar cieków, prowadząc tym samym do nieodwracalnych zmian w zakresie występujących tu dotychczas siedlisk o specyficznych warunkach wilgotnościowych, co z kolei w sposób istotny wpłynęłoby zmiany w zakresie różnorodności występujących tu organizmów (np. zniszczenie miejsc rozrodu występujących na tych terenach płazów).

Wśród najbardziej istotnych zapisów – w kontekście utrzymania różnorodności biologicznej – wskazać należy również zapis ustalający ochronę walorów krajobrazowych, w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo (stanowiących element klina zieleni), poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych. Wprowadzenie tego rodzaju ustaleń pozwoli na zminimalizowanie ryzyka podejmowania działań wpływających w sposób istotny na zmniejszenie tutejszej różnorodności biologicznej, kształtowanej dzięki obecności mozaiki siedlisk o różnej charakterystyce (w tym zbiorowisk związanych z obecnością terenów

⁶⁰ dopuszczając jednocześnie zalesienie, z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

⁶¹ z dopuszczeniem jego przebudowy

łąkowych i okresowo podmokłych, pól uprawnych, zadrzewień śródpolnych itd.). Wprowadzenie do projektu planu zapisów odnoszących się w sposób bezpośredni do konieczności ochrony najcenniejszych przyrodniczo terenów pozwoli na możliwie maksymalną ochronę występującej tu dotychczas roślinności oraz miejsc bytowania, żerowania i rozrodu zwierząt przemieszczających się w obrębie granic dawnego zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Morasko”.

Pozytywnie oceniać należy także ustalenia określające w sposób szczegółowy możliwości lokalizacji na przedmiotowym obszarze ogrodzeń. Jest to niezwykle istotne w kontekście roli omawianego obszaru w zapewnieniu łączności ekologicznej terenów zlokalizowanych w granicach klinowego systemu zieleni miasta. W odniesieniu do całego obszaru projektu planu wprowadza się zakaz lokalizacji ogrodzeń – z wyjątkiem ogrodzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego i służących potrzebom gospodarki leśnej. W przypadku zajmujących największą powierzchnię terenów **ZO** projekt planu dopuszcza możliwość lokalizacji ogrodzeń⁶² związanych z lokalizacją placów zabaw i gier oraz plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych. Ograniczenie możliwości grodzenia poszczególnych terenów wyeliminuje ryzyko pojawienia się barier przestrzennych, wpływających negatywnie na możliwość swobodnej migracji przemieszczających się przez obszar opracowania zwierząt (a tym samym na lokalną bioróżnorodność).

Reasumując, prognozuje się, że docelowa realizacja wspomnianych powyżej zapisów projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu pozwoli na zachowanie – w możliwie maksymalnym stopniu – dotychczasowych siedlisk oraz miejsc okresowego występowania przedstawicieli flory i fauny. Ewentualne oddziaływania o niewielkim nasileniu i lokalnym charakterze wystąpią w przypadku realizacji nielicznych, dopuszczonych ustaleniami planu inwestycji, niemniej, nie będą one miały wpływu na kształtowanie różnorodności biologicznej w granicach przedmiotowego obszaru, w tym w szczególności na przedstawicieli lokalnej flory i fauny. Należy natomiast podkreślić, iż pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu planu pozwoli na maksymalne ograniczenie zmian w obrębie terenów stanowiących element klinowo-pięścieniowego systemu zieleni, którego funkcjonowanie wpływa na kształtowanie różnorodności biologicznej w obrębie całego miasta.

6.5. Oddziaływanie na ludzi

Przewiduje się, że realizacja ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ul. Lewandowskiego część A w Poznaniu nie będzie związana z wystąpieniem oddziaływań wpływających w sposób niekorzystny na użytkowników analizowanego obszaru, jak i mieszkańców terenów bezpośrednio z nim sąsiadujących. Zapisy i ustalenia omawianego projektu planu mają charakter ochronny (ochrona terenów klina zieleni przed zainwestowaniem), a realizacja pojedynczych inwestycji w zasięgu jego granic (ograniczających się głównie do sieci infrastruktury), nie powinna stanowić przyczyny wystąpienia zjawisk o niekorzystnym charakterze.

Analizując charakter zapisów omawianego projektu planu należy natomiast zwrócić uwagę na korzystny wpływ na mieszkańców terenów sąsiadujących z obszarem opracowania, jak i mieszkańców całego miasta, wynikający z utrzymania dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów zieleni, położonych w granicach obszaru projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu. Wyeliminowanie możliwości lokalizacji na tych terenach budynków oraz ograniczenie możliwości wprowadzenia istotnych zmian w obrębie terenów zieleni otwartej (**ZO**) oraz lasów (**ZL**), a przede wszystkim zapewnienie ochrony terenów o znacznych walorach przyrodniczych i krajobrazowych (wskazany na rysunku planu obszar cenny przyrodniczo w klinie zieleni), sprzyjając będzie wypoczynkowo-rekreacyjnemu wykorzystaniu całego obszaru Moraska.

Zakłada się jednocześnie, iż respektowanie ustaleń omawianego projektu mpzp może w pewnym stopniu może przyczynić się do również poprawy komfortu użytkowania terenów klina zieleni, stanowiących atrakcyjne miejsce wypoczynku i rekreacji, chętnie odwiedzane przez mieszkańców całego miasta. W tym kontekście pozytywnie ocenia się wprowadzenie szeregu zapisów dotyczących m.in. dopuszczenia lokalizacji ciągów pieszych, rowerowych oraz duktów leśnych (w tym przeznaczonych dla pieszych lub rowerzystów) na terenach **ZO**⁶³ i **ZL**, obiektów małej architektury, tablic informacyjnych, a także urządzeń budowlanych oraz sieci i obiektów infrastruktury technicznej (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń). Zwiększeniu atrakcyjności tych terenów, jako

---

⁶² ażurowych bez podmurówki

⁶³ dla terenów **ZO** wyłącznie o nawierzchni przepuszczalnej

terenów rekreacji indywidualnej oraz wypoczynku mieszkańców terenów sąsiednich, służyć będzie dopuszczenie lokalizacji placów zabaw i gier oraz plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych (poza wyznaczonymi na rysunku planu obszarami cennymi przyrodniczo).

Bezpośredni i korzystny wpływ na zapewnienie odpowiedniej jakości życia mieszkańców terenów sąsiednich, jak i (w sposób pośredni) użytkowników terenów zlokalizowanych w granicach obszaru projektu planu będzie miała również realizacja zapisów w zakresie modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, ustalających powiązanie sieci infrastruktury technicznej z układem zewnętrznym oraz zapewnienie dostępu do sieci, zapisów dopuszczających prowadzenie robót budowlanych w zakresie sieci technicznej.

W przypadku przedmiotowego obszaru nie przewiduje się jednocześnie możliwości wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań na ludzi, związanych z ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. Do projektu planu wprowadzono wymóg uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów wymagań i ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej, w tym w szczególności elektroenergetycznych linii wysokiego napięcia 220 kV oraz 110 kV, wskazanych na rysunku planu (z uwzględnieniem pozostałych ustaleń).

6.6. Oddziaływanie na krajobraz

Jak już wcześniej wielokrotnie wspomniano, wśród najważniejszych celów sporządzenia przedmiotowego projektu mpzp wskazać można konieczność ochrony walorów krajobrazowych terenów klina zieleni, zlokalizowanych jednocześnie w zasięgu dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”. Stąd też, wśród najbardziej istotnych zapisów projektu mpzp wskazać należy ustalenie ochrony walorów krajobrazowych, w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo (stanowiących element klina zieleni) – poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych.

W kontekście utrzymania specyfiki lokalnego krajobrazu nie mniej istotne będzie respektowanie zapisów projektu planu, ustalających zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania (w tym: pól, łąk, zadrzewień) na terenach **1-3ZO** oraz prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu na terenach **1-2ZL**. Należy jednocześnie podkreślić, iż możliwość realizacji na tych terenach nowych inwestycji została ograniczona do elementów zagospodarowania niezbędnych dla właściwego funkcjonowania poszczególnych terenów, czy też sprzyjających poprawie atrakcyjności walorów turystyczno-rekreacyjnych terenów klina zieleni⁶⁴. Realizacja wspomnianych zapisów – w połączeniu z respektowaniem zakazu lokalizacji budynków⁶⁵ oraz miejsc postojowych dla samochodów⁶⁶ – pozwoli na zachowanie elementów współtworzących tutejszy krajobraz w możliwie niezmienionym stanie, w sposób uwzględniający jednoczesną potrzebę zapewnienia właściwego funkcjonowania tych terenów, wykorzystywanych przez mieszkańców miasta na potrzeby indywidualnego wypoczynku i rekreacji.

Zapisy projektu planu chronią przed istotną ingerencją w krajobraz omawianego obszaru również dzięki wprowadzeniu zapisów ograniczających lub uniemożliwiających lokalizację elementów dysharmonizujących lokalną przestrzeń w granicach poszczególnych terenów. W tym zakresie ustalają zakaz lokalizacji urządzeń reklamowych⁶⁷, sztyldów, tymczasowych obiektów budowlanych, a także ogrodzeń – z wyjątkiem ogrodzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz służących potrzebom gospodarki leśnej. Na całym obszarze opracowania zakazano również lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej – z dopuszczeniem budowy linii elektroenergetycznych wielotorowych, wielonapięciowych po trasie istniejącej elektroenergetycznej linii wysokiego napięcia 220 kV⁶⁸.

Ustalenia projektu mpzp dopuszczają jednocześnie możliwość lokalizacji elementów, których obecność nie wpływa w sposób znacząco negatywny na kształtowanie walorów lokalnego krajobrazu, lub też wynika z konieczności zapewnienia prawidłowego funkcjonowania poszczególnych terenów. W tym kontekście wymienić należy dopuszczenie lokalizacji obiektów małej architektury,

⁶⁴ w tym m.in. ciągów pieszych, rowerowych oraz duktów leśnych, placów i gier oraz plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych – na terenach **ZO** – poza wyznaczonymi na rysunku planu obszarami cennymi przyrodniczo

⁶⁵ na całym obszarze projektu mpzp

⁶⁶ w odniesieniu do terenów **ZO** i **ZL** oraz terenów komunikacyjnych

⁶⁷ z uwzględnieniem pozostałych ustaleń

⁶⁸ wraz z niezbędnymi obiektami i urządzeniami, na terenach **1ZO**, **2ZO**, **2ZL**, **KDWx**

dojść i dojazdów, tablic informacyjnych, sieci i obiektów infrastruktury technicznej (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń) oraz urządzeń budowlanych. Projekt planu dopuszcza jednocześnie możliwość lokalizacji urządzeń reklamowych na terenach dróg publicznych⁶⁹. W odniesieniu do obiektów małej architektury, oświetlenia oraz nawierzchni, projekt mpzp wprowadza natomiast wymóg nadania im spójnego charakteru (w granicach terenów dróg publicznych oraz terenów zieleni otwartej).

Wystąpienia widocznych zmian w krajobrazie spodziewać się można w przypadku zalesienia części terenów **ZO** – dopuszczonego pod warunkiem uwzględnienia zapisu ustalającego ochronę walorów krajobrazowych, w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni⁷⁰. Działania te skutkować będą zwiększeniem powierzchni terenów lasów, stanowiących niewątpliwie jeden z najbardziej istotnych elementów współtworzących lokalny krajobraz. Ocenia się natomiast, że oddziaływania te nie będą miały negatywnego charakteru – pod warunkiem respektowania pozostałych ustaleń projektu planu, ustalających m.in. ochronę walorów krajobrazowych obszarów cennych przyrodniczo, w tym ochronę wód powierzchniowych śródlądowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych.

Reasumując, przewiduje się, że pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu planu, utrzymujących dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów, jak również określających zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, przyczyni się do ochrony walorów krajobrazowych terenów zlokalizowanych w zasięgu granic obszaru projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu.

6.7. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Realizacja ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu nie zmienia obecnego zagospodarowania i przeznaczenia terenów objętych jego granicami. Prace projektowe pozwoliły jednak uściślić rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne oraz m.in. zabezpieczyć realizację wymogów z dziedziny ochrony środowiska, które jednak nie dotyczyły ustaleń z dziedziny akustyki środowiska.

Projekt planu ustala na przedmiotowym obszarze tereny o następującym przeznaczeniu: tereny lasów, oznaczone symbolami **1-2ZL**, tereny zieleni otwartej, oznaczone symbolami **1-3ZO**, a także tereny dróg publicznych (drogi lokalne) **1-2KD-L** i teren drogi wewnętrznej **KDWx**.

W związku z planowanym przeznaczeniem terenów w granicach obszaru przedmiotowego projektu planu, zlokalizowane tam tereny lasów oraz zieleni otwartej nie wymagają ochrony akustycznej w środowisku, na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁷¹ oraz rozporządzenia *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*⁷² – bo nie zostały potraktowane jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, na podstawie ustaleń obowiązującego „Studium ...”⁷³, z którym projekt planu musi być zgodny.

Na podstawie wyników badań hałasu prowadzonych w roku 2017 – przedstawionych w dokumentacji *Mapy akustycznej miasta Poznania 2017*⁷⁴, stwierdzono w rozdz. 2.12 niniejszej prognozy, że aktualne warunki akustyczne w środowisku w badanym obszarze projektu planu są bardzo korzystne, mimo oddziaływania na ten obszar hałasu samochodowego z ul. F. Jaśkowiaka oraz ul. Naramowickiej, co ilustruje załącznik nr 3. Nie przewiduje się, aby w przyszłości warunki akustyczne w obszarze projektu planu miałyby się niekorzystnie zmienić, bo nie zachodzą ku temu przesłanki wynikające z ustaleń niniejszego projektu planu, jak i sposobu zagospodarowania oraz użytkowania terenów w sąsiedztwie przedmiotowego obszaru.

Mimo braku ustalenia w obszarze projektu planu terenów wymagających ochrony akustycznej w środowisku, utrzymaniu wysokich walorów akustycznych w środowisku służyć będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające lokalizację dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów zagospodarowania

⁶⁹ o wysokości urządzenia reklamowego nie większej niż 2,7 m i szerokości urządzenia reklamowego nie większej niż 1,2 m oraz o powierzchni jednego urządzenia reklamowego nie większej niż 3 m², z wyłączeniem ekranów plazmowych lub w formie LED

⁷⁰ poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych

⁷¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2018 r., poz. 799, tekst jednolity z późn. zm.)

⁷² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, tekst jednolity)

⁷³ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania*, uchwała Nr LXXII/1137/VI/2014 Rady Miasta Poznania z dnia 23 września 2014 r.

⁷⁴ *Mapa akustyczna miasta Poznania 2017*, AkustiX, lemitor OCHRONA ŚRODOWISKA, wrzesień 2017

pasa drogowego, w tym drogowych obiektów inżynierskich, schodów, pochylni, oraz zakazujące lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów na drogach lokalnych **1-2KD-L** oraz drodze wewnętrznej **KDWx**.

W związku z brakiem występowania w granicach opracowania terenów o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, nie analizowano oddziaływania akustycznego na ludzi napowietrznych linii elektroenergetycznych – biegnących przez obszar projektu planu równolegle do siebie, czyli linii elektroenergetycznej najwyższych napięć NN 220 kV oraz linii elektroenergetycznej średnich napięć SN (15 kV).

Nie przewiduje się, aby w przyszłości miały na obszar projektu planu niekorzystnie akustycznie oddziaływać jakiegokolwiek inne źródła hałasu komunikacyjnego, tj. hałasu samochodowego od pozostałych ulic biegnących w sąsiedztwie analizowanego obszaru, tj.: ul. B. Lewandowskiego, ul. Huby Moraskie i ul. Rumiankowej. Nie przewiduje się również niekorzystnego oddziaływania hałasu lotniczego z lotniska Poznań – Ławica oraz lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesinach, hałasu kolejowego od najbliższej położonej trasy tzw. Północnej Obwodowej Linii Kolejowej Zieliniec – Kiekrz, a także hałasu tramwajowego.

Ponadto, przewiduje się także, że przedmiotowy obszar projektu planu znajdzie się w przyszłości poza zasięgiem oddziaływania hałasu przemysłowego oraz oddziaływania tzw. pozostałych obiektów i działalności będącej źródłem hałasu.

Podsumowując należy stwierdzić, że obecne bardzo korzystne warunki akustyczne w środowisku – w granicach obszaru projektu planu – będą zachowane w przyszłości, także wtedy gdy będą zrealizowane ustalenia zdefiniowane w projekcie uchwały, dotyczące dopuszczenia lokalizacji dodatkowych elementów zagospodarowania pasa drogowego oraz zakazujące lokalizacji stanowisk postojowych dla samochodów na drogach lokalnych oraz drodze wewnętrznej.

6.8. Oddziaływanie na powietrze

Prognozuje się, iż realizacja ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, będzie wpływać w sposób korzystny na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego, przede wszystkim z uwagi na utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów oraz uniemożliwienie realizacji inwestycji stanowiących potencjalne źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Najbardziej korzystny wpływ na kształtowanie lokalnej jakości powietrza ma niewątpliwie docelowe ograniczenie możliwości zmian w zakresie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zlokalizowanych w granicach przedmiotowego obszaru. Ustalenie zachowania istniejącego sposobu zagospodarowania (w tym pól, łąk, zadrzewień) na terenach **ZO**, określenie zachowania nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu jako powierzchni biologicznie czynnej (dla terenów **ZO**), a także ustalenie prowadzenia gospodarki leśnej⁷⁵ na terenach **ZL**, sprzyjać będzie utrzymaniu wysokiego udziału terenów zagospodarowanych zielenią. Realizacja tych zapisów, w połączeniu z respektowaniem zapisów ustalających zagospodarowanie zielenią wszystkich powierzchni wolnych od utwardzenia oraz ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych, będzie wpływać pozytywnie na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego. Korzystny wpływ obecności zieleni – a w szczególności zieleni wysokiej – wynika z jej istotnego wpływu na zmniejszenie udziału CO₂ w powietrzu atmosferycznym oraz ograniczenie zasięgu przenoszenia zanieczyszczeń pyłowych.

Określenie docelowej funkcji i sposobu zagospodarowania terenów **1-3ZO** i **1-2ZL** wyeliminuje również możliwość pogorszenia lokalnych warunków aerosanitarnych na skutek lokalizacji na tych terenach nowych źródeł emisji zanieczyszczeń. Zgodnie z brzmieniem zapisów projektu mpzp, na całym analizowanym obszarze zakazuje się lokalizacji budynków, co w sposób bezpośredni wpłynie na wyeliminowanie możliwości pojawienia się zagrożeń związanych z obecnością w granicach obszaru opracowania źródeł tzw. emisji niskiej, związanej z funkcjonowaniem indywidualnych systemów grzewczych w obrębie zabudowy (wykorzystujących paliwa o wysokich wskaźnikach emisji).

Analizowany projekt mpzp nie wyznacza również nowych terenów dróg, których funkcjonowanie związane jest z emisją zanieczyszczeń generowanych przede wszystkim przez silniki spalinowe przemieszczających się pojazdów. Tereny dróg **1-2KD-L** i **KDWx** wyznaczono po śladzie istniejących dróg, których dotychczasowe funkcjonowanie nie stanowi zagrożenia dla dotrzymania

---

⁷⁵ zgodnie z planem urządzenia lasu

standardów jakości powietrza na obszarze opracowania. Zakłada się, że sytuacja ta nie ulegnie zmianie również w przyszłości (omawiany projekt nie przewiduje możliwości takiego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, który wpływałby na zwiększenie natężenia ruchu kołowego na tym obszarze). Ograniczenie możliwości wzrostu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza służyć będzie także – w sposób pośredni – ustalenie zakazu lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów w granicach terenów **1-3ZO**, **1-2ZL** i **KDWx**.

Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza – o pomijalnym wpływie na kształtowanie warunków aerosanitarnych na całym obszarze projektu mpzp – może pojawić się w przypadku realizacji pojedynczych inwestycji w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji elementów sieci infrastruktury technicznej (dopuszczonej zapisami planu). We wspomnianym przypadku źródłami emisji mogą być prace ziemne, których prowadzenie związane jest z generowaniem pewnych ilości pyłu oraz silniki spalinowe sprzętu budowlanego, wykorzystywanego podczas realizacji poszczególnych inwestycji. Z uwagi na ilość i charakterystykę generowanych zanieczyszczeń, jak również ograniczony czas trwania robót, prognozuje się, że emisja ta nie będzie miała znaczenia w kształtowaniu jakości powietrza atmosferycznego.

Reasumując, realizacja ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu przyczyni się do ochrony terenów zieleni współtworzących klinowo-pierścieniowy system zieleni miasta, wpływających w sposób korzystny na utrzymanie możliwości przewietrzania, a tym samym poprawiających warunki aerosanitarnie w obrębie poszczególnych jego rejonów.

6.9. Oddziaływanie na klimat

Wśród głównych czynników, stanowiących przyczynę znaczących zmian lokalnych warunków klimatycznych, wskazuje się przede wszystkim zwiększanie zasięgu powierzchni trwale zabudowanych, drastyczne zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej, zmniejszanie powierzchni zadrzewionych, zwiększanie liczby źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, umożliwienie stosowania w instalacjach grzewczych paliw o wysokich wskaźnikach spalania, czy też projektowanie układu komunikacyjnego w sposób nieuwzględniający konieczności redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Jak już wcześniej wielokrotnie wspomniano, przedmiotowy projekt mpzp jest projektem o charakterze ochronnym, zakładającym zachowanie dotychczasowej funkcji i sposobu zagospodarowania terenów zlokalizowanych w zasięgu północnego klina zieleni. Z uwagi na powyższe, nie prognozuje się wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na kształtowanie lokalnych warunków mikroklimatycznych, wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu.

Wśród rozwiązań wpływających w sposób najbardziej korzystny na zachowanie dotychczasowych warunków mikroklimatycznych w granicach obszaru opracowania, wskazać należy przede wszystkim wskazanie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni otwartej **1-3ZO** oraz terenów lasów **1-2ZL**. Określenie tego rodzaju funkcji dla terenów stanowiących ponad 99% całkowitej powierzchni obszaru projektu planu wyeliminuje możliwość wprowadzenia znaczących zmian w zakresie charakteru występującej tu roślinności oraz zapobiegnie zmianom czynników ekologicznych, wpływających w sposób niezwykle istotny na warunki mikroklimatyczne. Należy podkreślić, że obecność dużych powierzchni porośniętych zielenią (w tym w szczególności zielenią wysoką), wpływa korzystnie na redukcję udziału CO₂ w powietrzu atmosferycznym oraz zmniejszenie stężeń zanieczyszczeń pyłowych, których obecność wpływa z kolei na zwiększenie częstotliwości i intensywności niekorzystnych zjawisk klimatycznych (cząstki pyłowe stanowią jądra kondensacji). W przypadku terenów porośniętych zielenią wysoką obserwuje się jednocześnie zwiększenie wilgotności powietrza oraz ograniczenie nasłonecznienia powierzchni (zacienienie), co z kolei wpływa na lokalne obniżenie temperatury powietrza.

Jednocześnie bardzo istotne jest ustalenie dla całego obszaru projektu mpzp zakazu lokalizacji budynków. Uniemożliwienie wprowadzenia na te tereny zabudowy kubaturowej wyeliminuje możliwość wystąpienia negatywnych zjawisk, wynikających z istotnego uszczuplenia powierzchni biologicznie czynnej, usunięcia roślinności wysokiej oraz wprowadzenia obiektów o znacznej kubaturze, których obecność wpływa na zmniejszenie możliwości przemieszczania się mas powietrza. Pozytywnie oceniać

należy również wprowadzenie zakazu lokalizacji ogrodzeń⁷⁶, których obecność może wpływać na ograniczenie spływu schłodzonych, wilgotnych mas powietrza z terenów zieleni (szczególnie w przypadku stosowania ogrodzeń pełnych).

W kontekście utrzymania lokalnych warunków mikroklimatycznych, należy wspomnieć także o istotnej roli wprowadzonych do projektu mpzp zapisów odnoszących się do występujących na przedmiotowym obszarze wód powierzchniowych, w tym w szczególności ustalenia zachowania zbiorników i cieków wodnych jako otwartych (na terenach **ZO**) oraz ochrony walorów krajobrazowych – w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni – poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych. Respektowanie wspomnianych zapisów ograniczy ryzyko wystąpienia znacząco negatywnych zmian w lokalnym mikroklimacie, wynikających z ewentualnych przekształceń w zakresie wód powierzchniowych (np. ich skanalizowania), których obecność wpływa w sposób istotny na kształtowanie lokalnych warunków wilgotnościowych oraz termicznych.

Reasumując, prognozuje się, iż pełna i docelowa realizacja ustaleń analizowanego w prognozie projektu mpzp przyczyni się w znacznym stopniu do utrzymania lokalnych mikroklimatycznych, wpływając jednocześnie w sposób korzystny na kształtowanie klimatu na terenie tej części miasta.

6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Jak wspomniano w pierwszych rozdziałach niniejszej prognozy, na obszarze projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ul. Lewandowskiego część A w Poznaniu nie funkcjonują jakiegokolwiek obiekty wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, podlegające ochronie konserwatorskiej w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. Na obszarze objętym granicami projektu planu nie stwierdzono również występowania zidentyfikowanych stanowisk archeologicznych. Mając na uwadze powyższe, prognozuje się, iż realizacja przedmiotowego projektu planu nie będzie stanowić przyczyny wystąpienia jakichkolwiek niekorzystnych oddziaływań na elementy dziedzictwa kulturowego.

6.11. Oddziaływanie na dobra materialne

Z uwagi na dotychczasowy charakter zagospodarowania i użytkowania terenów objętych granicami projektu mpzp – analizowany obszar obejmuje zasadniczo tereny użytkowane rolniczo, tereny zieleni oraz wód powierzchniowych⁷⁷ – nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek negatywnych oddziaływań na dobra materialne w granicach przedmiotowego obszaru. Ochronny charakter zapisów projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu wyklucza również możliwość wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na dobra materialne zlokalizowane poza granicami obszaru projektu planu.

6.12. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach prognozy, na obszarze objętym granicami projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu nie występują obecnie zasoby przyrodnicze objęte ochroną prawną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego czy też stanowiska dokumentacyjnego. Na analizowanym obszarze nie stwierdzono również występowania pomników przyrody. Stąd też nie zaistniała konieczność wprowadzenia do projektu mpzp zapisów odnoszących się do konieczności ochrony tego rodzaju obiektów i obszarów podlegających ochronie prawnej.

Granice projektu mpzp objęto natomiast tereny stanowiące fragment obowiązującej niegdyś obszarowej formy ochrony przyrody – zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”, powołanego w celu ochrony terenów wyróżniających się szczególnymi (jak na warunki miejskie) walorami przyrodniczymi, w tym różnorodną szatą roślinną oraz obecnością cennych i rzadkich gatunków zwierząt. Mając na uwadze główny cel oraz charakter zapisów projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, prognozuje się, iż ich realizacja pozwoli

---

⁷⁶z wyjątkiem lokalizacji ogrodzeń służących zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz służących potrzebom gospodarki lesnej

⁷⁷wskazane w projekcie mpzp tereny **ZO** i **ZL** zajmują ponad 99% powierzchni całkowitej obszaru projektu planu

na wykluczenie możliwości wprowadzenia znaczących, niekorzystnych zmian w zakresie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów podlegających niegdyś ochronie prawnej. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z wykluczenia możliwości realizacji na przedmiotowym obszarze zabudowy oraz wprowadzenia szeregu zapisów sprzyjających utrzymaniu dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów o znacznych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Wśród obszarów podlegających obecnie ochronie prawnej, znajdujących się w najmniejszej odległości od analizowanego obszaru, wskazać należy tereny zlokalizowane w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH300001 „Biedrusko” (w odległości ok. 870 m), tereny rezerwatu „Meteoryt Morasko” (w odległości ok. 1,3 km) oraz rezerwatu „Żurawiniec” (w odległości ok. 2,5 km). Ze względu na główny cel opracowania projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, jak również charakter wprowadzonych do niego zapisów, nie przewiduje się wystąpienia jakichkolwiek negatywnych oddziaływań na obszary podlegające ochronie prawnej⁷⁸, w tym w szczególności na przedmiot ochrony oraz integralność obszarów włączonych do sieci Natura 2000, zlokalizowanych w najbliższej odległości od granic analizowanego obszaru. Określenie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania zajmujących niemal całą powierzchnią terenów zieleni otwartej **1-3ZO** oraz terenów lasów **1-2ZL**, jak również ustalenie ochrony walorów krajobrazowych⁷⁹ poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania (w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych), sprzyjać będzie ochronie i utrzymaniu terenów współtworzących obszar północnego klina zieleni. Takie rozwiązania ocenia się jako szczególnie korzystne w kontekście ochrony funkcji lokalnych korytarzy ekologicznych, zapewniających łączność z terenami o najwyższych walorach przyrodniczych, w tym ze wspomnianymi powyżej terenami specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH300001 „Biedrusko”.

Podsumowując, prognozuje się, iż pełna i docelowa realizacja ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu, zapewniająca ochronę przed zainwestowaniem terenów położonych w zasięgu klina zieleni, będzie miała korzystny wpływ na przedmiot ochrony oraz integralność obszarów włączonych do sieci Natura 2000.

6.13. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu nie spowoduje oddziaływań na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień planu podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska⁸⁰ przez zobligowane do tego instytucje i służby. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny, **Prezydent Miasta Poznania**, pełniący jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego, prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* oraz ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Zakres i częstotliwość monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, będą zatem dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Należy podkreślić,

⁷⁸ na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.

⁷⁹ w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo, stanowiących element klina zieleni

⁸⁰ utworzonemu ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. *o Inspekcji Ochrony Środowiska*

iz w przypadku analizowanego obszaru projektu mpzp do analizy skutków realizacji ustaleń projektu mpzp zasadne będzie wykorzystanie wyników badań prowadzonych w obrębie Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Różany Strumień – obejmującej swym zasięgiem obszar zlewni Strumienia Różanego, w sąsiedztwie której zlokalizowany jest obszar projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu.

Pomiary i badania prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą natomiast zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w poszczególnych rozporządzeniach⁸¹, a także specjalistycznych opracowaniach – określających metodyki referencyjne, odnoszące się do sposobu analizowania stanu jakości poszczególnych komponentów środowiska. Stosowanie właściwych metodyk prowadzenia badań i pomiarów jest niezwykle istotne ze względu na ograniczenie możliwości wystąpienia błędów w ostatecznej ocenie jakości poszczególnych komponentów środowiska. Z uwagi na różnorodność zagadnień dotyczących metody i wymogów jakie wskazane są w przypadku prowadzenia monitoringu poszczególnych komponentów środowiska, w niniejszym opracowaniu nie przytoczono ich brzmienia.

Proponuje się jednocześnie by częstotliwość przeprowadzania analizy skutków realizacji omawianego projektu mpzp była dostosowana do częstotliwości badań prowadzonych w obrębie Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Różany Strumień.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE MPZP

Możliwość rozważania różnego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w granicach projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu została ograniczona przede wszystkim z uwagi na charakter dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, jak również ich położenie w zasięgu strukturalnego klina zieleni. Ponadto, możliwość wprowadzenia odmiennego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów została znacząco ograniczona poprzez zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, określające wiodący i uzupełniający kierunek zagospodarowania i użytkowania poszczególnych terenów.

Z uwagi na powyższe, w trakcie prowadzonych prac planistycznych nad sporządzeniem projektu planu miejscowego nie rozpatrywano rozwiązań przestrzennych odbiegających w sposób istotny od zaproponowanych ostatecznie w projekcie mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu.

Wspomnieć należy, iż jedynym rozpatrywanym rozwiązaniem alternatywnym było ewentualne odstąpienie od prowadzenia prac nad sporządzeniem projektu planu miejscowego, jednakże z uwagi na zagrożenie związane z ryzykiem zabudowy terenów zlokalizowanych w zasięgu klina zieleni, rozwiązanie to zostało uznane za najbardziej niekorzystne.

9. WNIOSKI I STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu. Projekt planu sporządzany jest na podstawie uchwały Nr XXVII/203/IV/2003 Rady Miasta Poznania z dnia 9 września 2003 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo” w Poznaniu. Wspomniana powyżej uchwała dopuszcza odrębne opracowanie i uchwalanie planów dla poszczególnych części obszaru „Moraska – Radojewa – Umultowa”.

Przedmiotowy projekt planu obejmuje obszar zlokalizowany w północnej części miasta, obejmujący tereny rozciągające się na obszarze zlokalizowanym między ulicami: F. Jaśkowiaka (poza północną granicą obszaru projektu planu), Naramowicką (poza wschodnią granicą projektu planu), Huby Moraskie (fragment południowo-zachodniej granicy obszaru projektu planu) oraz Rumiankową

---

⁸¹ w tym m.in. w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 Nr 258, poz. 1550), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011 Nr 288 poz.1697)

(poza południową granicą obszaru projektu planu). Całkowita powierzchnia obszaru objętego projektem planu miejscowego wynosi ok. 56 ha.

W dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania terenów objętych granicami projektu mpzp wyróżnia się wysoki udział terenów użytkowanych rolniczo (głównie pól uprawnych), którym w mniejszym stopniu towarzyszą tereny nieużytkowane, porośnięte spontanicznie pojawiającą się roślinnością. Analizowany obszar obejmuje również tereny zieleni towarzyszącej wodom powierzchniowym, reprezentowanej przez spontanicznie pojawiającą się roślinność o charakterze łąkowym, jak również pasowe zadrzewienia i zakrzewienia, porastające tereny wzdłuż przepływających przez przedmiotowy obszar cieków.

Na obszarze objętym granicami projektu mpzp nie funkcjonuje jakakolwiek zabudowa, Obsługę komunikacyjną terenów w granicach analizowanego obszaru zapewniają fragmenty przebiegającej przez obszar projektu mpzp ul. Huby Moraskie, ul. B. Lewandowskiego, ul. Łopianowej oraz nieliczne drogi gruntowe, umożliwiające obsługę terenów użytkowanych rolniczo. Sieci infrastruktury technicznej reprezentowane są na omawianym obszarze przede wszystkim przez napowietrzne linie elektroenergetyczne NN 220 kV oraz SN (15 kV), biegnące przez obszar projektu planu równolegle do siebie. Niewielka część terenów posiada dostęp do sieci wodociągowej (wzdłuż ul. Huby Moraskie) i sieci telekomunikacyjnej (przebiegającej w ul. B. Lewandowskiego i ul. Huby Moraskie). Duża część z występujących na obszarze projektu mpzp cieków wodnych pełni jednocześnie rolę elementów systemu kanalizacji deszczowej.

Pod względem geomorfologicznym analizowany obszar obejmuje tereny zlokalizowane w zasięgu równiny sandrowej, jak również tereny położone w zasięgu formy pochodzenia lodowcowego – morenowych pagórków akumulacyjnych (część północna). Tereny objęte granicami projektu mpzp charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem w zakresie rzeźby terenu (rzędne w granicach od 88,0 do 120,0 m n.p.m.). Zróżnicowanie utworów czwartorzędowych jest niewielkie – występują tu przede wszystkim piaski i żwiry moren czołowych oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego I, którym we wschodniej części omawianego obszaru towarzyszą holocenijskie namuły piaszczyste den dolinnych. Warunki budowlane są zróżnicowane, od korzystnych, przez mało korzystne, do niekorzystnych. Południowo-zachodnia część analizowanego obszaru położona jest w zasięgu udokumentowanego złoża węgla brunatnego „Naramowice”.

Tereny objęte granicami projektu mpzp charakteryzują się pewnym zróżnicowaniem w zakresie głębokości występowania wód gruntowych (od ok. 2 do 5 m p.p.t., lokalnie poniżej 2 m p.p.t.). Wody powierzchniowe reprezentowane są przez sieć niewielkich cieków oraz staw zlokalizowany w części północnej.

Lokalna flora i fauna charakteryzuje się znaczną – jak na warunki miejskie – różnorodnością. Poza zajmującymi znaczne powierzchnie polami uprawnymi, na analizowanym obszarze występują zbiorowiska łąkowe, jak również zadrzewienia i zakrzewienia towarzyszące wodom powierzchniowym. Część występujących tu zbiorowisk charakteryzuje się dużą wartością przyrodniczą. Fauna reprezentowana jest przez liczne gatunki występujące w obrębie dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Morasko”. Należy podkreślić, że z uwagi na obecność siedlisk o niskim stopniu antropogenicznego przekształcenia, tereny położone w granicach obszaru projektu mpzp pełnią istotną rolę w kontekście zapewnienia łączności ekologicznej terenów współtworzących klinowy system zieleni miasta.

Na obszarze projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu zidentyfikowano istotne problemy środowiska związane przede wszystkim z koniecznością ochrony siedlisk o znacznej wartości przyrodniczej, jak i obecnością przedstawicieli flory i fauny podlegających ochronie na podstawie obowiązujących obecnie przepisów. Z uwagi na brak obecności terenów zabudowanych nie stwierdzono istotnych problemów ochrony środowiska związanych z brakiem dostępu do sieci infrastruktury technicznej, czy też narażaniem na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu. Analizowany obszar charakteryzuje się ponadto korzystnym klimatem akustycznym oraz brakiem obecności źródeł emisji wpływających niekorzystnie na lokalną jakość powietrza.

Do sporządzenia projektu planu miejscowego przystąpiono z uwagi na konieczność zapewnienia ochrony terenów zlokalizowanych w zasięgu klina zieleni przed ich ewentualnym zainwestowaniem. Głównym celem opracowania projektu planu miejscowego „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu jest zatem ochrona i utrzymanie terenów pełniących istotną rolę w całym klinowo-pięścieniowym systemie zieleni miasta oraz wyeliminowanie możliwości zmiany ich dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania (a w szczególności możliwości wprowadzenia zabudowy).

Mając na uwadze powyższe, w projekcie planu utrzymuje się dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania zlokalizowanych w jego granicach terenów, wyznaczając wyłączone z zabudowy tereny zieleni otwartej (**1-3ZO**) oraz tereny lasów (**1-2ZL**). W odniesieniu do zajmujących największe powierzchnie terenów zieleni otwartej, projekt planu ustala zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania (w tym: pól, łąk, zadrzewień), zachowanie zbiorników i cieków wodnych jako otwartych oraz utrzymanie nie mniej niż 70% powierzchni danego terenu jako powierzchni biologicznie czynnej. Dla terenów lasów ustala się prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planem urządzenia lasu, dopuszczając możliwość lokalizacji duktów leśnych, w tym przeznaczonych dla pieszych, rowerzystów lub do rekreacyjnej jazdy konnej. Należy podkreślić, iż dla całego obszaru projektu mpzp (w obrębie którego wskazano również tereny dróg publicznych **1-2KD-L** oraz teren drogi wewnętrznej **KDWx**) wprowadzono zakaz lokalizacji budynków.

Dla całego obszaru projektu mpzp wprowadzono jednocześnie szereg zapisów w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, zasad modernizacji, budowy i rozbudowy sieci infrastruktury technicznej oraz zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, których respektowanie pozwoli na zachowanie i właściwą ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów klina zieleni. Wśród najważniejszych z nich wspomnieć można chociażby zapis ustalający ochronę walorów krajobrazowych, w szczególności wyznaczonych na rysunku planu obszarów cennych przyrodniczo (stanowiących element klina zieleni), poprzez utrzymanie istniejącego użytkowania, w tym ochronę wód powierzchniowych oraz towarzyszących im naturalnych zbiorowisk roślinnych.

Ponadto, należy podkreślić, iż zapisy projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu są zgodne z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, uwzględniając jednocześnie istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu cele ochrony środowiska, określone w dokumentach szczebla międzynarodowego, krajowego i lokalnego – w tym w dokumentach takich jak: Konwencja Berneńska, Konwencja Krajobrazowa, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2000), Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku.

Ze względu na charakter założeń projektu mpzp, prognozuje się, iż realizacja pojedynczych inwestycji (związanych przede wszystkim z zapewnieniem właściwego funkcjonowania terenów), będzie związana z wystąpieniem oddziaływań, które z uwagi na swój charakter, intensywność oraz zasięg przestrzenny, będą miały pomijalny wpływ na kształtowanie poszczególnych komponentów środowiska. Ewentualne oddziaływania o niekorzystnym charakterze, wpływające w sposób lokalny i czasowy na kształtowanie poszczególnych komponentów środowiska, związane będą z pojedynczymi inwestycjami związanymi z rozwojem i przebudową sieci infrastruktury technicznej lub też lokalizacją placów zabaw i gier oraz plenerowych urządzeń sportowo-rekreacyjnych (poza wyznaczonymi na rysunku planu obszarami cennymi przyrodniczo). W największym stopniu oddziaływania te dotyczyć mogą powierzchni ziemi, warunków gruntowych oraz roślinności porastającej niewielkie powierzchnie, w obrębie których możliwe będzie zrealizowanie poszczególnych inwestycji (oraz prowadzenie prac realizacyjnych). Podkreślić należy natomiast, że skala projektowanych inwestycji oraz ewentualny zasięg ich oddziaływania, nie będzie stanowiła zagrożenia dla wystąpienia istotnych, negatywnych oddziaływań, wpływających na kształtowanie komponentów środowiska w granicach całego obszaru projektu mpzp – pod warunkiem respektowania ustaleń projektu planu oraz przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

Zakres wprowadzonych do projektu mpzp zapisów dotyczących ochrony poszczególnych elementów środowiska uznaje się za właściwy i wystarczający. Należy jednak zaznaczyć, iż warunkiem zachowania dotychczasowego stanu i prawidłowego funkcjonowania środowiska w obrębie terenów zlokalizowanych w granicach omawianego obszaru, będzie precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń projektu mpzp i restrykcyjne przestrzeganie przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z obowiązujących przepisów prawa.

Analizowany w prognozie projekt mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu wprowadza najbardziej korzystne dla środowiska rozwiązania w zakresie docelowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów położonych w jego granicach, stąd też nie rozpatrywano rozwiązań wskazujących na alternatywny sposób ich zagospodarowania i użytkowania. Możliwość wprowadzenia odmiennych rozwiązań w zakresie docelowej funkcji poszczególnych terenów ograniczona została również przez zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania.

Reasumując, mając na uwadze obecny stan i charakterystykę poszczególnych komponentów środowiska w granicach przedmiotowego obszaru, a także skalę oddziaływań związanych z realizacją nielicznych inwestycji infrastrukturalnych, prognozuje się, iż pełna i docelowa realizacja wszystkich ustaleń projektu mpzp „Morasko – Radojewo – Umultowo” rejon ulicy Lewandowskiego część A w Poznaniu stanowić będzie skuteczne narzędzie umożliwiające ochronę cennych przyrodniczo terenów klina zieleni przez ich ewentualną zabudowę.